

Vlaams
Parlement

ingediend op **137** (2019-2020) – Nr. 2
20 januari 2020 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën,
Begroting en Justitie
uitgebracht door Jo Brouns

over de beleidsnota
Justitie en Handhaving
2019-2024

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Jos Lantmeeters.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaike De Vreese, Jos Lantmeeters, Philippe Muyters, Sarah Smeyers;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Carina Van Cauter;
Stijn Bex, Björn Rzoska;
Conner Rousseau.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Lorin Parys, Wilfried Vandaele, Steven Vandeput, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Jo Brouns, Koen Van den Heuvel;
Marino Keulen, Maurits Vande Reyde;
Imade Annouri, Celia Groothedde;
Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

137 (2019-2020) – Nr. 1: Beleidsnota

INHOUD

I. Vergadering van 3 december 2019: toelichting en eerste vragenronde	5
1. Cijfers	5
1.1. Transversale bevoegdheden	6
1.2. Justitie	6
1.2.1. Slachtoffers centraal	6
1.2.2. Opvolging en recidivevermindering bij daders	6
1.2.3. Juridische eerstelijnsbijstand	7
1.2.4. Minderjarige delinquenten	7
1.2.5. Optimalisering werkprocessen	7
1.2.6. Radicalisering	8
1.2.7. Aanpak seksueel geweld	9
1.2.8. Aanpak intrafamiliaal geweld	9
1.3. Handhaving	10
1.3.1. Bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit	10
1.3.2. Inzetten op bestuurlijke handhaving	10
1.3.3. Bestuursrechtspraak	11
2. Bespreking	12
2.1. Vragen en opmerkingen van de leden	12
2.1.1. Tussenkoms van Lorin Parys	12
2.1.2. Tussenkoms van Celia Groothedde	13
2.1.3. Tussenkoms van Maxim Veys	14
2.1.4. Tussenkoms van Carina Van Cauter	15
2.1.5. Tussenkoms van Katrien Schryvers	16
2.1.6. Tussenkoms van Jo Brouns	18
2.1.7. Tussenkoms van Stijn Bex	18
2.1.8. Tussenkoms van Maaïke De Vreese	19
2.1.9. Tussenkoms van Anke Van dermeersch	19
2.1.10. Tussenkoms van Jos Lantmeeters	19
2.2. Antwoorden van minister Zuhal Demir	20
2.3. Aanvullende vragen en antwoorden	20
2.3.1. Aanvullende vragen van Carina Van Cauter	20
2.3.2. Aanvullende vragen van Celia Groothedde	21
2.3.3. Aanvullende antwoorden van minister Zuhal Demir	21
2.4. Afsluitende vragen en replieken van de vergadering van 3 december 2019	21
2.4.1. Tussenkoms van Carina Van Cauter	21
2.4.2. Tussenkoms van Jo Brouns	21
2.4.3. Repliek van minister Zuhal Demir	21

II. Vergadering van 7 januari 2020: antwoorden van de minister en aanvullend debat	22
1. Antwoorden van minister Zuhail Demir	22
1.1. Algemene elementen.....	22
1.2. Justitie	22
1.2.1. Jeugddelinquentie.....	22
1.2.2. Justitiehuzen en antennewerking	25
1.2.3. Digitalisering.....	25
1.2.4. Opvolging voorwaarden.....	26
1.2.5. Enkelbanden	26
1.2.6. Risicotaxatie	27
1.2.7. Radicalisering.....	27
1.2.8. Intrafamiliaal geweld	28
1.2.9. Seksueel geweld.....	28
1.2.10. Hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden.....	29
1.3. Handhaving	30
1.3.1. Depenaliseren	30
1.3.2. Inspectiediensten	30
1.3.3. Strafrechtelijke prioriteiten	31
1.3.4. Georganiseerde misdaad	31
1.3.5. Bestuursrechtspraak/DBRC.....	31
2. Aanvullend debat	32
2.1. Tussenkunst van Carina Van Cauter	32
2.2. Slotreplik van minister Zuhail Demir.....	33
Gebuurkte afkortingen	34
Bijlagen: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

In de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie werd op 3 december 2019 en 7 januari 2020 de beleidsnota Justitie en Handhaving 2019-2024 van minister Zuhal Demir besproken. Tijdens de vergadering van 3 december 2019 lichtte minister Zuhal Demir de beleidsnota toe en vond de eerste – meest omvattende – vragenronde plaats. De minister gebruikte bij haar uiteenzetting een powerpointpresentatie (bijlage 1) die terug te vinden is op de [dossierpagina](#) van dit verslag op www.vlaamsparlement.be. Ook de andere bijlagen zijn op de [dossierpagina](#) terug te vinden. Tijdens de vergadering van 7 januari 2020 gaf de minister omstandig antwoord op de vragen van de commissieleden en was er nog een aanvullende, eerder korte, vragenronde.

Een verslag over de bijeenkomst van 3 december 2019 werd eerder gepubliceerd als onderdeel van het globale [commissieverslag](#) over de begrotingswerkzaamheden (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 15/8, pagina's 61 tot en met 78).

I. Vergadering van 3 december 2019: toelichting en eerste vragenronde

Minister *Zuhal Demir* zegt dat Justitie een nieuw beleidsdomein is en benadrukt dat een goede samenwerking met minister Wouter Beke van Welzijn nodig is. Een protocol wordt voorbereid over de manier waarop Justitie uit Welzijn wordt gehaald zonder dat de dienstverlening daaronder lijdt.

1. Cijfers

Onder de bevoegdheid van minister Demir vallen veertien Vlaamse justitiehuisen. Deze regeerperiode zal ze zorgen voor de volwaardige dienstverlening van een justitiehuis in het arrondissement Halle-Vilvoorde. Zij bekijkt dus waar lokale antennes nodig zijn voor een lokale verankering.

Vervolgens toont de minister een grafiek met de evolutie van de nieuwe dossiers in de justitiehuisen. In 2018 kregen de justitieassistenten 17.362 nieuwe opdrachten omtrent strafrechtelijke opvolging. Het gaat dan bijvoorbeeld om het opvolgen van voorwaarden of om bemiddeling in strafzaken, naast andere taken. De regering besliste dan ook om 6 miljoen euro per jaar te investeren om de werklust te herverdelen.

De volgende grafiek toont het aantal nieuwe aansluitingen door het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht. De minister beklemtoont dat het personeel een zeer grote verantwoordelijkheid heeft.

Het VCET staat in voor de uitvoering van het elektronisch toezicht: van het installeren van een enkelband tot de monitoring en het weer losmaken. Sinds 2015 is het aantal nieuwe aansluitingen elk jaar gestegen. In 2018 werden 3997 nieuwe enkelbanden aangesloten. Ook dit jaar stevenen we af op een recordaantal aansluitingen, stelt de minister vast.

Vervolgens toont minister Demir de grafiek met de gegevens over de bestuursrechtspraak. Die toont dat het aantal beroepen voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen elk jaar duidelijk stijgt. In 2014-2015 waren er nog maar 790 beroepen inzake vergunningsbetwistingen. In 2018-2019 steeg het aantal beroepen tot 1035. Daardoor is de planktijd, de tijd gedurende dewelke een dossier op de plank blijft liggen en dus de tijd vooraleer een beroep behandeld kan worden, gestegen tot anderhalf jaar. De minister gaat alvast een extra rechter aanwerven om de doorlooptijd in te korten.

1.1. Transversale bevoegdheden

Minister Demir is bevoegd voor de coördinatie van de Vlaamse inbreng in de mensenrechtenverdragen, onder meer van de Verenigde Naties en de Raad van Europa. Het gaat om het opvolgen, rapporteren en coördineren op Vlaams niveau.

Vroeger was Justitie federaal geregeld. Door de zesde staatshervorming is een deel van de bevoegdheden in 2014 overgeheveld naar Vlaanderen, naar het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Minister Demir wil bekijken hoe ze die bevoegdheden kan bundelen met het deel Handhaving om versnippering tegen te gaan.

Als eerste Vlaams minister van Justitie en Handhaving kan ze zich beroepen op het positief injunctierecht, waar ze belooft zeer omzichtig mee om te gaan. Waar nodig zal het gebruikt worden, met respect voor de rechtsstaat en de trias politica.

1.2. Justitie

Minister Zuhail Demir richt zich in de eerste plaats tot de slachtoffers, die centraal staan in haar beleid. Ze wil mensen die al zoveel hebben meegemaakt, zo goed mogelijk beschermen. Om nieuwe slachtoffers te voorkomen, is het cruciaal ook de recidivevermindering bij daders op te volgen. Dat vereist een beleid voor daderbegeleiding.

Ook burgers juridisch bijstaan in eerste lijn behoort sinds 2014 tot de Vlaamse bevoegdheden. Dit jaar nog werd de bijstand decretaal verankerd. Ook de omgang met minderjarige delinquenten wordt bekeken, in samenwerking met minister Beke. Ten slotte wil zij inzetten op samenwerking tussen de verschillende relevante actoren, informatie-uitwisseling en digitalisering.

1.2.1. Slachtoffers centraal

Wat het eerste punt betreft, wil ze het slachtofferonthaal van de justitiehuizen versterken door in te zetten op enerzijds extra justitieassistenten en anderzijds een meer proactieve aanpak in belangrijke fasen in de gerechtelijke procedure zoals de wedersamenstelling, dossierinzage, bijstand tijdens de zitting enzovoort.

Daarnaast wil ze via technologische toepassingen het slachtofferonthaal versterken. Ze denkt daarbij aan een slachtofferapplicatie bij elektronisch toezicht, het stalkingalarm, dat in het Federaal Parlement besproken wordt en waar ze straks op terugkomt.

Het samenwerkingsakkoord dat slachtofferzorg regelt ten slotte, dateert al van 7 april 1998. Evaluatie en actualisering zijn nuttig en opportuun, vindt minister Zuhail Demir.

1.2.2. Opvolging en recidivevermindering bij daders

Om te vermijden dat er nieuwe slachtoffers vallen, gaat ze voor een kordate aanpak van daders, al beseft ze dat het om een moeilijk vraagstuk gaat.

De strafmaat wordt nog altijd federaal bepaald. Wanneer iemand onder voorwaarden vrijkomt, moet men daar op Vlaams niveau mee aan de slag. Haar visie daarop is dat men alles op alles zet om recidive te verminderen zodat er geen nieuwe slachtoffers worden gemaakt. Daartoe maakt ze werk van een gedegen dienstverlening.

De toenemende overbevolking in de gevangenissen zorgt ervoor dat de gemeenschappen steeds meer moeten gebruikmaken van de enkelband. Minister Demir wil erop toezien dat er te allen tijde voldoende enkelbanden beschikbaar zijn. Ook gaat ze de werkprocessen evalueren en waar nodig optimaliseren.

De minister benadrukt dat er een zeer zware taak op de schouders van de medewerkers van het VCET rust. Ze hebben de zeer belangrijke taak om de veiligheid van onze maatschappij te waarborgen, met het risico dat ze hun eigen veiligheid in gevaar brengen.

Ook de justitieassistenten dragen een zeer grote verantwoordelijkheid. Zij nemen niet alleen de strafrechtelijke opvolging van daders voor hun rekening, maar zorgen ook voor slachtofferonthaal, strafrechtelijke advisering aan magistraten en burgerrechtelijke opdrachten op verzoek van de familierechtbank, licht de minister toe.

Recidivevermindering wil ze bereiken door opvolging en begeleiding af te stemmen op het risicoprofiel van de dader dat zal worden bepaald door systematisch risicotaxaties uit te voeren. Het is cruciaal in het strafproces om de hoogrisicodaders van de laagrisicodaders te onderscheiden. Dat gebeurt nu veel te weinig, en ook niet altijd op een wetenschappelijk onderbouwde manier. De minister wil daar maximaal op inzetten, zeker voor seksueel geweld en partnergeweld.

1.2.3. Juridische eerstelijnsbijstand

In april 2019 werd de juridische eerstelijnsbijstand decretaal verankerd. Ze zal het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand verder implementeren om zo in een dienstverlening te voorzien die dicht bij de burger staat en laagdrempelig is. Daarvoor wordt ook samengewerkt met het geïntegreerd breed onthaal.

Momenteel is de minister, in overleg met de Orde van Vlaamse Balies en de commissies zelf, bezig met het opstellen van de uitvoeringsbesluiten. Samen met hen bekijkt ze de modaliteiten en termijnen. De inwerkingtreding is gepland vanaf 1 januari 2021.

1.2.4. Minderjarige delinquenten

Samen met minister Beke staat minister Demir in voor de implementatie van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht (hierna het decreet Jeugddelinquentierecht). Daarvoor gaat ze mee toezien op de realisatie van de capaciteit die nodig is voor de gemeenschapsinstellingen.

Enkel jeugddelinquenten zullen nog in deze instellingen geplaatst kunnen worden. Voor slachtoffers wordt er namelijk voorzien in een extra privaat aanbod, zodat bijvoorbeeld slachtoffers van tienerpooiers niet meer bij hun pooier in dezelfde instelling kunnen terechtkomen.

Om snel te kunnen inspelen op een eventueel capaciteitsgebrek, wil ze de in- en uitstroom van de gemeenschapsinstellingen monitoren. Ook voor deze bevoegdheid komt er snel een protocol met minister Beke zodat dit goed kan worden beheerd.

1.2.5. Optimalisering werkprocessen

De Vlaamse strafuitvoering is afhankelijk van de federale wetgeving en beslissingen. In de korte periode dat zij Vlaams minister van Justitie is, heeft minister Demir dat al vaker als frustrerend ervaren.

Vlaanderen heeft geen inspraak in de strafmaat. De Vlaamse diensten voeren alleen uit en doen dat zo goed mogelijk, verzekert ze.

Ze spelen kort op de bal en pakken problemen gericht aan, samen ook met de lokale besturen. De justitiehuizen doen heel belangrijk werk. Daarom zet ze hen aan tafel met het College van procureurs-generaal, expertisenetwerken en de IMC Justitiehuizen.

Digitaal werken bij Justitie is op federaal niveau nog niet altijd de regel, maar minister Demir probeert op Vlaams niveau daarop in te zetten. Zij werkt het bestaande IT-kader en de operationele applicaties verder uit zodat de gegevensuitwisseling met de verschillende partners geoptimaliseerd wordt. Informatiedoorstroming is immers cruciaal. Alle radars binnen Justitie gaan de informatie moeten delen.

Om de informatiedoorstroming inzake de naleving van de voorwaarden opgelegd aan personen die in het kader van een strafonderzoek of strafuitvoering in vrijheid worden gesteld te optimaliseren, werkt minister Demir samen met het College van procureurs-generaal aan de verdere uitwerking van de COL 11/2013. Die omzendbrief van het College van procureurs-generaal regelt de informatie-uitwisseling in het kader van de uitvoering van straffen, onder andere met het oog op richtlijnen inzake het geïntegreerde justitieel opvolgdossier.

Daarnaast faciliteert minister Demir verder de toegang tot de federale databanken zoals SIDIS-suite. Daarvoor zal ze samenwerkingsprotocollen afsluiten. Ze heeft bijzondere aandacht voor de rol van die databanken bij het optimaliseren van de informatie-uitwisseling.

1.2.6. Radicalisering

De justitiehuizen zijn in 2016 gestart met de aanstelling en opleiding van twee referentiejustitieassistenten radicalisering in elk justitiehuis. Dit model werd verder ontwikkeld tot een model met ondersteunende experten.

Momenteel is er één expert in het VCET en zijn er tien in de justitiehuizen. Ze zijn verdeeld volgens het aantal radicaliseringsdossiers dat geregistreerd werd in elk van de justitiehuizen. In Brussel en Antwerpen werden twee experten aangesteld. Verder werd in de volgende justitiehuizen telkens één expert aangesteld: Mechelen, Leuven, Gent, Kortrijk, Brugge, Hasselt. In de justitiehuizen waarin geen expert permanent aanwezig is, zijn nog altijd referentiejustitieassistenten aanwezig, voegt de minister toe.

In deze dossiers is de informatie-uitwisseling tussen verschillende diensten van cruciaal belang. Daarvoor nemen de justitiehuizen deel aan de lokale integrale veiligheidscellen (LIVC) inzake radicalisme, extremisme en terrorisme. Er is ook regelmatig overleg met OCAD. Verder is er een protocol met de Veiligheid van de Staat en is er regelmatig contact met de lokale politie van de woon- of verblijfplaats van de betrokkenen voor de opvolging van de voorwaarden.

De justitiehuizen hebben toegang tot de Gemeenschappelijke Gegevensbank waarin gegevens van haatpredikers en radicaliserende entiteiten worden bijgehouden. Over elke persoon voor wie er een lopend mandaat is in de justitiehuizen, moeten de justitiehuizen die databank voeden.

Ook in radicaliseringscasussen is de naadloze overgang van binnen naar buiten de gevangenis van groot belang. Daarom moeten de justitiehuizen in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken worden in een detentiedossier waarbij een gedetineerde mogelijk zal uitstromen naar een justitiehuis.

Er is nog veel onderzoek en opvolging nodig om te weten wat in radicaliseringsdossiers werkt, en wat niet. Daarom wordt het huidige kader binnen de justitiehuisen geëvalueerd en wordt ook gekeken naar goede praktijken in het buitenland.

1.2.7. Aanpak seksueel geweld

De beleidsnota besteedt bijzondere aandacht aan seksueel geweld. Opnieuw worden de slachtoffers centraal gesteld. Minister Zuhail Demir herinnert aan de federale oprichting van de zorgcentra voor slachtoffers van seksueel geweld in de vorige regeerperiode en hoopt op een snelle uitrol in alle provincies.

Uit de wetenschappelijke evaluatie blijkt dat de juridische opvolging van de slachtoffers een lacune is. Minister Demir sprak daarover al met federaal minister Nathalie Muylle met het oog op een mogelijke samenwerking tussen de federale Zorgcentra na Seksueel Geweld en de Vlaamse juridische eerstelijnsbijstand.

Verder neemt ze het initiatief om het eerste Vlaams actieplan Seksueel Geweld te coördineren, waarbij ze uitgaat van de noden van de slachtoffers. Ze zal daartoe samenwerken met alle bevoegde vakministers om een coherent verhaal te brengen voor de slachtoffers van seksueel geweld. Ze vermeldt ook dat er al heel wat voorbereidend werk geleverd is. Sport en Cultuur zijn daar voorbeelden van. De bedoeling is dat dat nu allemaal wordt gebundeld en dat wordt bekeken waar men nog moet bijsturen om tot één Vlaams actieplan te komen.

Ook het Vlaams actieplan Tienerpooiers wordt voortgezet en waar nodig bijgestuurd.

Ondanks een evaluatie in 2011 en een conceptnota in 2016 slaagde men er nog niet eerder in om het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap dat dateert van 1998, te actualiseren. Daarom brengt ze alle partners aan tafel.

Bij het nieuwe strategische plan inzake hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden zal ze bijzondere aandacht schenken aan daders van seksueel geweld om recidive te beperken. Ooit komen daders immers vrij, waarschuwt ze, en het is dan ook belangrijk alles op alles te zetten zodat er geen nieuwe slachtoffers vallen.

1.2.8. Aanpak intrafamiliaal geweld

Wat intrafamiliaal geweld betreft, wil de minister de Family Justice Centers verder uitrollen en bekijken wat er nog beter kan. De minister denkt dat de ketenaanpak nog geïntensiveerd kan worden, want ze is ervan overtuigd dat die in verschillende andere thematieken zoals de aanpak van tienerpooiers, eerdergerelateerd geweld en stalking een meerwaarde biedt. Daarom wil ze onderzoeken in welke mate die thematieken meegenomen kunnen worden in de werking van de ketenaanpak intrafamiliaal geweld.

Voor stalking heeft minister Zuhail Demir al een aantal stappen gezet. Samen met minister Nathalie Muylle heeft ze gekeken hoe de stalkingapp, nadat die federaal is uitgerold, geïntroduceerd kan worden in de Family Justice Centers.

Ter aanvulling van de stalkingapp, die ingezet zou worden als er klacht is ingediend, maar nog voor de dader een straf wordt opgelegd, wil ze ook kijken wat men kan doen nadat een straf is opgelegd.

Als een dader vrijkomt met als voorwaarde een contactverbod bijvoorbeeld, zou men het buitenlandse systeem kunnen overnemen waarin daders een enkelband

dragen die een signaal geeft aan het slachtoffer en indien nodig aan de hulpdiensten wanneer de dader te dicht bij het slachtoffer komt. De minister organiseert binnenkort een werkgroep met de verschillende betrokkenen om een goed en gedragen systeem uit te werken.

1.3. Handhaving

1.3.1. *Bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit*

Minister Zuhal Demir wil zo breed mogelijk inzetten op bestuurlijke handhaving, daar waar de strafrechtssketen verzadigd is en waar men via handhaving sneller en efficiënter kan werken. Ook een toonaangevende bestuursrechtspraak hoort daarbij. Vlaanderen moet die verbeteren en uitbreiden. Ten slotte moet Vlaanderen ook een rol kunnen spelen in de aanpak van georganiseerde en ondermijnende misdaad, zowel op het eigen grondgebied als met betrekking tot grensoverschrijdende criminaliteit. Ze vermoedt dat ook een aantal burgermeesters vragende partij is voor een nieuw kaderdecreet.

Nieuw voor de Vlaamse overheid is dat ze de bestuurlijke handhaving wil inzetten ter bestrijding van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit, want heel veel steden en gemeenten zetten al een tijdje in op die bestuurlijke bestrijding, geeft minister Zuhal Demir aan. Er lopen een heel aantal projecten in Limburg, Antwerpen en Turnhout, maar het decretaal kader en de ondersteuning ontbreken. Steden en gemeenten moeten de middelen krijgen om te kunnen optreden tegen de georganiseerde misdaad, benadrukt ze. Op basis van een integriteitsonderzoek zal minister Zuhal Demir het mogelijk maken vergunningen, toelatingen, subsidies, concessies en overheidsopdrachten preventief te kunnen weigeren, schorsen of intrekken.

Criminele bendes verplaatsen zich niet enkel binnen het land, maar bevinden zich vaak tussen de verschillende grenzen van het land. Ze maken graag gebruik van de grijze zones tussen twee landen, waar geen informatie-uitwisseling mogelijk is. Minister Demir zal dan ook samen met haar collega-ministers uit Nederland en Frankrijk samenwerkingsverbanden sluiten om die grensoverschrijdende criminaliteit met Nederland en Frankrijk tegen te gaan.

Tot slot gaat ze ook de lokale besturen ondersteunen in de strijd tegen georganiseerde en ondermijnende misdaad. Daarbij bekijkt de minister of het mogelijk is een Vlaamse Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen (DIOB) op te richten, in navolging van het Nederlandse BIBOB-bureau. Zij draagt er zorg voor dat de opbrengsten van de handhaving door lokale besturen ook rechtstreeks aan die besturen toekomen.

1.3.2. *Inzetten op bestuurlijke handhaving*

Minister Zuhal Demir wil ook meer inzetten op bestuurlijke handhaving. Ze gaat het kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving (kaderdecreet van 22 maart 2019 betreffende de bestuurlijke handhaving) evalueren, implementeren, en ook uitbreiden door een tweede decreet inzake bestuurlijke maatregelen in te voeren.

Wat de evaluatie betreft, zal ze nagaan welke aanvullingen nodig zijn voor de stimulatie van de informatie-uitwisseling tussen overheden, en welke aanpassingen noodzakelijk zijn voor de uitrol van een Kruispuntbank Handhaving.

De minister zal proberen om het kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving binnen zoveel mogelijk beleidsdomeinen te stroomlijnen via de nodige implementatiedecreten. De voorbereiding daarvan is al opgestart, maar omdat er per beleidsdomein

een implementatiedecreet opgesteld moet worden, zal ze erop moeten toezien dat dit goed wordt uitgevoerd.

De minister zal ook de bestuurlijke handhaving uitbreiden. Bij sommige misdrijven is het nuttiger, sneller en efficiënter om ze bestuursrechtelijk te behandelen in de plaats van strafrechtelijk. Ze stelt een lijst op van alle misdrijven die beter bestuurlijk afgehandeld kunnen worden, en zal die met de verschillende vakministers bespreken.

Voorts wil minister Zuhail Demir ook de aanpak van de inspectiediensten stroomlijnen. Daarvoor start ze zo spoedig mogelijk een proefproject op om inspectiediensten met vergelijkbare opdrachten samen te voegen om te kijken of dit tot de beoogde gestroomlijnde aanpak leidt. Er volgt halfjaarlijks een evaluatie van dit proefproject. Daarnaast onderzoekt ze ook hoe ze een Vlaamse Inspectieraad kan oprichten zoals in Nederland, waarbij de regels van de inspectiediensten op elkaar afgestemd kunnen worden.

Voor de coördinatie tussen het Vlaamse en het federale veiligheidskader neemt ze deel aan de vergaderingen van het College van procureurs-generaal wanneer nodig.

Bij de evaluatie van het kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving wil ze nagaan of de mogelijkheden die het kaderdecreet reeds biedt om bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving aanvullend aan elkaar in te zetten, nog verder kunnen worden aangescherpt.

Tot slot wil de minister ook zo spoedig mogelijk een samenwerkingsakkoord sluiten met de FOD Economie om een interfederale antifraudecoördinatiedienst (AFCOS) op te richten om Europese onderzoeken tegen fraude in Vlaamse aangelegenheden te kunnen coördineren.

1.3.3. Bestuursrechtspraak

Om de Vlaamse bestuursrechtspraak uit te bouwen als hoeksteen van de Vlaamse rechtsstaat, zet minister Zuhail Demir in de eerste plaats in op digitalisering. Alle processen binnen de Vlaamse justitie en handhaving dienen maximaal digitaal te zijn, voor een betere doorstroming van informatie en uitwisseling van gegevens.

Daarnaast zal ze de Dienst van de Vlaamse Bestuursrechtscolleges uitbreiden door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen erin te integreren, en de Raad voor Vergunningsbetwistingen bevoegd te maken voor beroepen tegen ruimtelijke uitvoeringsplannen en complexe projecten.

De bevoegdheid om omgevingsvergunningen aan te vechten, ligt bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen, terwijl de bevoegdheid om ruimtelijke uitvoeringsplannen en complexe projecten aan te vechten, bij de Raad van State ligt. Beide instrumenten zijn evenwel nauw verbonden, zodat het voor een efficiëntere geschillenbeslechting aangewezen is de geschillen onder te brengen bij dezelfde rechter. Daarmee worden ook interferenties en tegenstrijdige rechtspraak vermeden.

Tot slot wil ze evolueren naar één Vlaams bestuursrechtcollege, rekening houdend met het specialiteitsbeginsel.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de leden

2.1.1. *Tussenkomst van Lorin Parys*

Lorin Parys feliciteert minister Zuhail Demir als eerste Vlaamse minister van Justitie. De eerste beleidsnota maakt duidelijk dat er veel werk op de plank ligt en hij belooft dat het parlement zal toezien op de uitvoering.

Hij vraagt zich af hoe de cluster Justitie en Handhaving precies ondergebracht zal worden in Kanselarij en Bestuur en wanneer. Is er al duidelijkheid voor de mensen die op een andere plek in het organogram van de Vlaamse overheid terecht komen?

Verder is hij benieuwd naar de timing van het samenwerkingsprotocol met minister Wouter Beke en naar het type afspraken dat er volgens minister Zuhail Demir in moet komen.

Wat het jeugddelinquentierecht betreft, heeft hij ook een aantal vragen. Hij vraagt zich af hoe de minister de interventiedatabank wil realiseren, die nodig is om op langere termijn meer effectieve maatregelen te kunnen nemen en hoe die databank een instrument kan zijn voor jeugdrechters en andere betrokkenen. Gaat ze werken met universiteiten en/of de administratie? Wie gaat de databank oprichten en beheren? Tegen wanneer is ze in gebruik? Waar in het buitenland denkt de minister goede praktijken aan te treffen en om welke voorbeelden gaat het, vraagt hij zich af.

De gemeenschapsinstellingen blijven een bevoegdheid van minister Wouter Beke, maar minister Zuhail Demir wil wel een instrument maken om de in- en uitstroom te monitoren. Hoe wordt die informatie gecentraliseerd zodat alle betrokken instanties er zicht op hebben?

Verder peilt Lorin Parys naar de stand van zaken aangaande de sluiting van het Vlaams detentiecentrum in Tongeren. Wanneer sluit dat centrum en weet het personeel wat er met hen zal gebeuren?

Lorin Parys vraagt zich ook af of de minister zicht heeft op de aanpak van het gevoelige dossier van de elektronische monitoring van minderjarigen die een maatregel opgelegd krijgen in hun thuiscontext, zodat ze niet opgesloten hoeven te worden in een gemeenschapsinstelling.

Met betrekking tot de justitiehuisen informeert hij naar de aanbesteding van de nieuwe enkelbanden die er al op 1 januari 2015 hadden moeten zijn. Wanneer is er een contract en wanneer zullen de enkelbanden ter beschikking zijn? Hij vraagt zich af waarom het zo lang duurt.

Het is voor Lorin Parys niet duidelijk wat de minister, in het kader van risicotaxatie bij geradicaliseerden, bedoelt met de bijsturing van het huidige kader. Hoe moet hij zich de gegevensdatabank over bijvoorbeeld haatpredikers concreet voorstellen? Wat zit erin en wie kan eraan? Verder wil hij weten hoeveel geradicaliseerde ex-gedetineerden er vandaag in Vlaanderen met een enkelband rondlopen, nadat ze hun – veel te lichte – federale straffen hebben uitgezeten.

De recente gebeurtenissen in Londen tonen welke risico's een dergelijke vrijlating onder toezicht met zich meebrengt, merkt hij op. De enige oplossing is een federale wet die geradicaliseerden ter beschikking van de overheid stelt nadat ze hun straf hebben uitgezeten. Hij vraagt van minister Zuhail Demir alvast meer uitleg over het beperkte toezicht dat ze met haar enkelbanden kan uitoefenen.

In 2019 zou er, zoals afgesproken in de zesde staatshervorming, een afrekening komen tussen de federale overheid en de Vlaamse overheid als de eerste extra opdrachten had gedefinieerd voor de tweede ten opzichte van 2014. Hij wil weten of er in haar beleidsdomeinen dergelijke opdrachten voorgekomen zijn, zoals probatie als autonome straf, waarvoor Vlaanderen extra geld zou krijgen van het federale niveau, omdat het een aantal trajecten heeft voorgefinancierd. Hij is geïnteresseerd in de exacte cijfers (bijlage 2), die eventueel op een later tijdstip mogen worden bezorgd.

Lorin Parys heeft nog een aantal vragen over de opvolging, begeleiding en controle van personen die het voorwerp uitmaken van een strafrechtelijke beslissing en het geïntegreerd elektronisch opvolgingsdossier. Welke stappen zet de minister en wanneer ziet men daar toepassingen van?

Wanneer zal het justitiehuis in Halle-Vilvoorde operationeel zijn? Hij wil ook weten of de dienstverlening even volledig zal zijn als die van de andere justitiehuisen. Ook vraagt Lorin Parys zich af welke differentiatie er is in de opvolging, monitoring en behandeling van justitiabelen met een hoog en justitiabelen met een laag risico.

Tot slot gaat hij in op de recidivecijfers die nodig zijn voor een evidencebased werking. Hij roept alle fracties op hun federale partijgenoten te doen ijveren voor het bijhouden en beschikbaar maken van dergelijke cijfers. Die ontbrekende schakel is een cruciaal element voor het beleid van de minister ter zake. Hij roept minister Zuhal Demir ook op daar werk van te maken met haar federale collega.

2.1.2. Tussenkomst van Celia Groothedde

Celia Groothedde dringt, met het oog op eenduidige, toegankelijke en laagdrempelige hulp aan slachtoffers, aan op efficiënte samenwerking met andere beleidsniveaus. Het nieuwe beleidsdomein mag geen verdere versnippering van verantwoordelijkheden in de hand werken, waarschuwt ze. Hoe pakt de minister dat aan? Hoe garandeert ze een krachtadig beleid? Heeft zij het voornemen om het de andere niveaus gemakkelijker te maken?

Mag zij uit de passages over een decretaal kader dat mogelijkheden biedt aan de lokale besturen in de strijd tegen de georganiseerde misdaad, en over bestuurlijke handhaving, afleiden dat de minister meer macht wil verschuiven naar lokale besturen om minder afhankelijk te zijn van Justitie? Gaat het dan om een soort gewapend bestuur dat werkt met voorwaardelijke vergunningen, een soort GAS-beleid?

Celia Groothedde erkent dat extremisme een probleem is, maar de minister haalt alleen de aanslagen van 22 maart 2016 aan, terwijl ook extreemrechts een grote dreiging vormt. Kan de minister expliciteren welk extremisme zij bedoelt?

Ook wil de spreker weten wanneer het detentiecentrum in Tongeren sluit en welke inlichtingen de minister heeft voor het personeel.

Kan de minister de databank over effectieve jeugdinterventies toelichten? Worden longitudinale studies betrokken? Worden de registraties in jeugdzorg uitgebreid en geïnstitutionaliseerd? Hoe worden de trajecten opgevolgd?

Het lid wil ook meer uitleg over de ketenaanpak en de afstemming op het jeugddelinquentierecht. Komt die nadat maatregelen zijn opgelegd of als alternatief voor een jeugdrechter? Wordt erin samengewerkt met het lokale niveau? Hoe vermijdt de minister dat de grotere verantwoordelijkheid voor dat niveau tot een parallel circuit leidt?

Celia Groothedde vraagt zich af voor welke minderjarige delictplegers de minister elektronische monitoring wil organiseren en hoe ze dat gaat aanpakken. Heeft zij een alternatief voor de enkelband waardoor een minderjarige toch naar school kan gaan, zoals inbellen?

Ze merkt op dat het positieve project door de sector verwelkomd wordt en vindt het ook goed dat er veel mensen bij betrokken zijn. Is het de bedoeling dat het ook ingezet wordt voor lichte delicten die anders zouden worden geseponneerd, waardoor de last in feite verzwaart? Ze merkt op dat bij kwetsbare jongeren heel vaak een kader ontbreekt, waardoor een tweesporenbeleid dreigt. Zij vraagt de minister dan ook er de nadruk op te leggen dat die kwetsbare jongeren extra beschermd worden, waardoor er geen verschil in behandeling door hun persoonlijke situatie ontstaat.

Minderjarigen die in aanraking komen met de politie worden vaak behandeld als volwassenen en er is te weinig aandacht voor hun situatie en kwetsbaarheid, signaleert de kinderrechtencommissaris, en dat is niet uit onwil maar bij gebrek aan richtlijnen. De kinderrechtencommissaris suggereert een toegankelijker klachtenstelsel, ofwel via een aparte dienst ofwel door jeugdvriendelijker op te treden, ofwel klachten systematisch te registreren. Het lid vraagt of de minister plannen in die richting heeft.

Ze vraagt ook nadere toelichting bij de extra middelen voor de justitiehuisen. Is dat dezelfde zes miljoen euro die de minister wil inzetten in de strijd tegen seksueel geweld? Waaraan wil ze die precies besteden? Celia Groothedde wijst op het nationale actieplan en de Europese verplichtingen in de strijd tegen gendergerelateerd geweld, die vragen om vooral in te zetten op preventie, indiening van een klacht en opvolging van klachten, een eenduidig beleid, efficiënte samenwerking en een goede relatie met het middenveld. CAW's bieden nu al laagdrempelig onthaal aan slachtoffers, maar ook bij hen wordt 5 miljoen euro bespaard. Is de minister van plan middelen naar die welzijnsorganisaties te kanaliseren?

2.1.3. *Tussenkoms van Maxim Veys*

Maxim Veys kan niet veel slechts zeggen over de beleidsnota, waarvoor de conceptnota van Renaat Landuyt over de garantie van Vlaamse grondrechten (*Parl.St. VI.Parl. 2018-19, nr. 1932/1*) volgens hem meer dan een aanzet vormde. Anderzijds mist hij precies die aandacht in de beleidsnota. De doelstelling van de Vlaamse justitie is immers betere rechtsbescherming van de Vlaming en het tegengaan van de verkokering van instanties voor klachtenbehandeling. Hij had van de minister op dat vlak meer ambitie verwacht dan een bescheiden aanzet op het einde van de nota.

De problemen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, die wordt bemand door één vte, zijn al jaren bekend. Het is geen voorbeeld van goede rechtspraak. Hoewel de raad over strikt onderwijskundige klachten vaak wel tot goede uitspraken komt, dreigt toch rechtsonzekerheid en rechtenverlies zodra het om iets meer gaat, merkt hij op. Zo achtte de raad zich onbevoegd om zich uit te spreken over redelijke aanpassingen voor studenten met een functiebeperking. Zijn fractie stelt daartegenover dat binnen een Vlaamse justitie één punt van klachtenbehandeling ook bij multidimensionale klachten grondrechten kan garanderen.

Maxim Veys haalt ook een ander recent voorbeeld aan bij De Lijn, namelijk het recht om haarbanden te dragen om huidletsels te bedekken. De voorgenomen integratie in de Dienst van de Vlaamse Bestuursrechtsscholen gebeurt dan ook best zo vlug mogelijk, vindt hij.

Ook de Vlaamse klachtenmelding en -behandeling wordt best zoveel mogelijk onder één paraplu gebracht. Hij suggereert om de Vlaamse ombudsman daarover te horen. Staat de minister daarvoor open? Volgt zij zijn aanbevelingen? Waarom wel of, desgevallend, waarom niet?

Maxim Veys wil weten wanneer het actieplan Seksueel Geweld verwacht mag worden. Zijn fractie is ook blij met de bijsturing van het actieplan Tienerpooiers, zeker als er aandacht is voor de daders, in het licht van recidivevermindering. Tegelijk zijn echter organisaties als Payoke onderhevig aan besparingen, merkt hij op. Hoe ziet de minister dat? Is zij niet bezorgd over de opvangmogelijkheden in de tweede lijn?

Met de inzet op bestuurlijke handhaving is hij heel gelukkig. Met name op het vlak van milieu heeft hij op provinciaal niveau destijds heel wat lacunes opgemerkt. Nadat dit is ondergebracht in de omgevingsvergunningen, stelt hij nog altijd even weinig controle op het terrein vast, zeker als het over de inrichting van het landschap gaat. Zijn er plannen om die équipes te versterken? Krijgen zij extra middelen? Hoe wordt het personeel vandaag ingezet, centraal of decentraal? Wil de minister meer gebiedsdekkend werken?

2.1.4. *Tussenkomst van Carina Van Cauter*

Ook de fractie van *Carina Van Cauter* kan zich goed vinden in voorliggende beleidsnota. Justitie is wel alleen een nieuwe bevoegdheid in de zin dat ze voortaan gecentraliseerd is en toegewezen aan één minister, terwijl heel wat aspecten al in de vorige zittingsperiode waren overgedragen als gevolg van de zesde staatshervorming, al dreigden ze toen ondergesneeuwd te raken onder hun hoofdbevoegdheid. De nieuwe, volwaardige aanpak vindt ze dan ook goed.

Het decreet Jeugddelinquentierecht gaat uit van de verantwoordelijkheid van de jongere en is herstelgericht, maar biedt indien nodig ook een gepaste reactie. Om het uit te voeren, gaat de minister op zoek naar 150 bijkomende plaatsen in het private aanbod, zodat delinquenten gescheiden opgevangen kunnen worden van jongeren in een verontrustende opvoedingssituatie. Is dat aantal realistisch? Hoe werd het berekend?

Jongeren kennen vaak verschillende, gerelateerde problemen. Een integrale werking is dan ook wenselijk. Hoe ziet de minister de samenwerking met minister Wouter Beke? Komt men op haar domein zodra de rechter tussenkomt? Is de interventiedatabank, die op goede praktijken gericht is, dan ook geanonimiseerd?

De slachtoffers centraal stellen, acht Carina Van Cauter zeer belangrijk, zeker nu ook van justitiehuizen en -assistenten een proactieve rol verwacht wordt in dat kader. In dat verband suggereert zij om de eerstelijnsbijstand permanent te organiseren in de Zorgcentra na Seksueel Geweld, zodat altijd en onmiddellijk voorzien wordt in de nodige juridische bijstand. Denkt men bij de aansluiting bij de Zorgcentra ook aan die permanente équipes?

Tegelijk vraagt zij ook aandacht voor het onthaal en de begeleiding van slachtoffers op het platteland, zeker wanneer het gaat over seksueel geweld.

Mag zij ook aannemen dat bij het elektronisch toezicht met de slachtofferapplicatie samengewerkt wordt, zodat beide initiatieven elkaar aanvullen in de plaats van twee keer hetzelfde te doen?

Verder is het zeer goed dat ook inzake terreurdreiging en slachtoffers van terroristische aanslagen gewerkt wordt met een uniforme aanpak en één loket in de plaats van met een Vlaams en een federaal.

Hulp- en dienstverlening aan gedetineerden is een thema dat in het verleden verdeeld was over verschillende ministers, terwijl het nochtans alle aandacht verdient. Als men recidive wil voorkomen, moet de gedetineerde voorbereid worden op re-integratie, anders had de straf geen zin. Problemen gaan niet zomaar over, dus zijn er hulpprogramma's nodig binnen de gevangenis.

Carina Van Cauter heeft de evaluatie van het voorgaande plan doorgenomen. Daaruit blijkt dat in Antwerpen bijvoorbeeld ter voorbereiding van de terugkeer naar de arbeidsmarkt door de VDAB webcursussen ter beschikking zijn gesteld. Inzake onderwijs was er studiebegeleiding Nederlands en alfabetisering. Daarmee houdt het op, merkt ze op. Wat werd er gedaan aan de onderliggende pathologie? Niet alleen bij seksuele delinquenten gaat die niet vanzelf over. Dat is evenmin het geval bij verslaving. Als daar niet aan gewerkt wordt, dreigt alternatieve strafuitvoering fout te lopen. Daar kan Vlaanderen alvast wel iets aan doen, anders dan aan de strafmaat. Ze dringt er bij de minister op aan daar prioritair op in te zetten.

Het VCET doet zijn best, maar informatiedoorstroming en goede opvolging van voorwaarden zijn cruciaal voor het succes van elektronisch toezicht. In dat verband informeert zij naar de verhouding tussen de bestaande Vlaamse Siset-applicatie en het registratiesysteem SIPAR (databank van justitiehuizen) enerzijds, en het werk aan een geïntegreerd register voor opvolging en een geïntegreerd elektronisch justitieel opvolgingsdossier anderzijds.

Ze heeft begrepen dat voor de minister de uitvoering van het Vlaams actieplan Seksueel Geweld heel belangrijk is, evenals het probleem van de radicalisering, maar in de omzendbrief van 2019 met de strafrechtelijke en bestuurlijke prioriteiten waarvoor Vlaanderen de aandacht van het College van procureurs-generaal vraagt, komt seksueel misbruik niet voor, evenmin als radicalisering of mensenhandel en -smokkel. Nochtans voorziet de minister de evaluatie van die omzendbrief pas tegen het einde van de regeerperiode. Carina Van Cauter vraagt haar om dat te bekijken.

2.1.5. *Tussenkoms van Katrien Schryvers*

De fractie van *Katrien Schryvers* vindt het belangrijk dat de overheveling van het jeugdbeschermingsrecht Vlaanderen in staat stelt om de verhouding tussen jeugdhulpverlening en jeugddelinquentierecht te regelen, maar ook een goede samenwerking tussen de federale overheid en de gemeenschappen is dat. Sociale en penale interventies raken elkaar immers voortdurend in het justitieel welzijnsbeleid.

Een aparte bevoegdheid Justitie is goed tegen versnippering, op voorwaarde dat men ervoor zorgt dat er binnen het Vlaamse beleid de nodige verbindingen blijven, met name in het jeugddelinquentierecht. Kan de minister in dat verband het aangekondigde protocol met de minister van Welzijn toelichten, meer bepaald de timing en de inhoud?

De minister benadrukt terecht het responsabiliserende karakter van het jeugddelinquentierecht, al blijft de fractie van de vraagsteller bekommerd om de verbinding met hulpverlening. Hoe zet de minister daarop in?

De keuze is terecht om in de gemeenschapsinstellingen niet langer jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, te mengen met jongeren die uit een verontrustende opvoedingssituatie komen. Ze begrijpt dat daarvoor capaciteit gecreëerd moet worden in het private aanbod en rekent op een goed partnerschap met de minister van Welzijn in de opvolging van de behoeften.

Wat de elektronische monitoring betreft, vraagt Katrien Schryvers toelichting bij de uitwerking van de decretaal vastgelegde modaliteiten en begeleiding. Die vraagt ze ook bij de aangekondigde begeleidings- en opvolgingsinitiatieven samen met de justitiehuisen bij de overgang van minder- naar meerderjarigheid. Bij die huisen wijst de minister terecht op het belang van structureel overleg binnen de interministeriële conferentie.

De aandacht voor slachtoffers is zeer goed. Bij de samenwerking tussen de zorgcentra en de diensten slachtofferonthaal binnen justitiehuisen merkt ze op dat er al een nationale stuurgroep operationeel is, waaraan het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin deelneemt. Tijdens zijn laatste vergadering sprak die af om een specifieke werkgroep op te richten voor de uitwerking van de doorverwijzing. Hoe pakt de minister concreet de sectoroverschrijdende samenwerkingsverbanden aan? Hoe onderzoekt ze de mogelijke versterking van de genoemde samenwerking? Hoe verhoudt het aangekondigde Vlaams actieplan Seksueel Geweld zich tot het nationale? Zij verzoekt de minister in dat verband ook de resolutie – voortgekomen uit de werkzaamheden van de bijzondere parlementscommissie Grensoverschrijdend Gedrag – van 4 juli 2018 betreffende voorstellen voor het versterken van de beleidsdomeinoverschrijdende aanpak tegen grensoverschrijdend gedrag ter harte te nemen (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1629/4).

Haar fractie biedt zich aan als medepleitbezorger van de Family Justice Centers en de ketenaanpak.

Wat de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden betreft, onderschrijft ze de woorden van Carina Van Cauter. Zonder die begeleiding komen bij invrijheidstelling de problemen terug. De minister zegt terecht dat verschillende bevoegdheidsdomeinen hun steun daaraan moeten verlenen. Datzelfde is overigens het geval voor de gemeenschapsinstellingen, wat nochtans niet op dezelfde manier wordt onderstreept door de minister, al hoopt Katrien Schryvers dat daar dezelfde krachtlijnen gelden, zodat ook daar met het oog op re-integratie het aanbod van bijvoorbeeld onderwijs en VDAB worden versterkt. Ze wil nog weten hoe in het strategisch plan een doelgroepenbeleid gevoerd zal worden.

Ze begrijpt uit de beleidsnota dat de minister een snelle indicatiestelling wenst en dat er bij het uitspreken van de straf meteen een goed begeleidingsaanbod is. Haar fractie onderschrijft dat, maar waarschuwt wel voor het evenwicht van die voorbereiding met het vermoeden van onschuld en de onafhankelijkheid van de rechter. Dat moet dan ook voldoende afzonderlijk gebeuren.

Katrien Schryvers vraagt zich af wat de concrete bedoelingen van de minister zijn met het kwaliteitsregister van Vlaamse forensische deskundigen. Bij daders met een multiproblematiek noemt zij de betrokkenheid van de minister van Welzijn en Gezondheid een absolute vereiste.

Inzake radicalisering vindt haar fractie het belangrijk om verder te werken aan het beleid dat in de vorige legislatuur werd ontwikkeld, met name het actieplan en de 55 aanbevelingen uit de resolutie van 27 mei 2015 betreffende de bestrijding van gewelddadige radicalisering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 366). Lokale integrale veiligheidscellen spelen inderdaad een cruciale rol, waarbij CD&V ervoor pleit om bij de uitwerking van het decretaal kader niet alleen de minister van Binnenlands Bestuur, maar ook die van Welzijn en Gezondheid te betrekken. Zij neemt aan dat het in een evidencebased beleid gaat om een databank die permanent aangevuld en aangepast kan worden.

Ze informeert naar de locatie en de invulling van het justitiehuis van Halle-Vilvoorde. Klopt het dat daarvoor 5 miljoen euro is uitgetrokken? Hoe concretiseert

de minister de antennewerking, de toegankelijkheid en de digitale en fysieke bereikbaarheid?

Hoeveel vte bedraagt het extra personeel voor de justitiehuisen? Waar en waarvoor worden ze ingezet? Wordt in specifieke middelen voorzien voor de antennewerking? Hoe wordt de 4 miljoen euro voor de technische componenten van het elektronisch toezicht en IT-applicaties juist gebruikt?

Katrien Schryvers sluit zich ook aan bij de vragen over de enkelbanden. Is er inmiddels uitzicht op het doorgaan van de aanbesteding? Worden specifieke middelen uitgetrokken voor de elektronische monitoring in het kader van jeugddelinquentierecht of zitten die in het totale bedrag voor die monitoring? Zijn er middelen voor de begeleiding en voor extra personeel in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden?

2.1.6. *Tussenkomst van Jo Brouns*

Jo Brouns vindt het goed dat de Vlaamse Regering koos voor een sterk handhavingsbeleid. Dat ontbreekt vandaag nog vaak op het terrein en is dan ook absoluut nodig, waarbij hij ruimtelijke ordening en milieu als voorbeelden geeft. Het gevoel van straffeloosheid oefent zelfs in bepaalde regio's aantrekkingskracht uit op de georganiseerde misdaad.

Zijn fractie steunt de inzet op bestuurlijke handhaving, maar vond er geen basisallocatie voor.

Hoe verhoudt zich het geplande decretaal kader voor integriteitsonderzoek met de Nederlandse BIBOB-wet (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur)?

In het kader van de ambitie om te ver-GAS'en, vraagt hij of de bestraffing van snelheidsovertredingen met GAS, in zoverre het om minnelijke schikkingen binnen de 30-50-zones gaat, tot de bevoegdheid van minister Zuhal Demir behoort dan wel door de minister van Mobiliteit geregeld moet worden. Van welke regelgeving wil minister Zuhal Demir nog de handhaving depenaliseren?

Tot slot pleit hij ervoor de uitgestoken hand van de SERV te aanvaarden om betrokken te worden bij de evaluatie van het kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving. Daarover had hij graag de mening van de minister gekend.

2.1.7. *Tussenkomst van Stijn Bex*

Stijn Bex treedt bij dat de conceptnota van Renaat Landuyt ver in de richting gaat van wat de minister in haar beleidsnota naar voren brengt. Ere wie ere toekomt. Er staan heel wat goede dingen in de nota zoals de centrale plaats van slachtoffers. Ook hij kijkt uit naar het strategisch plan voor gedetineerden en geïnterneerden, en naar de manier waarop de minister ervoor gaat zorgen dat mensen beter geïntegreerd uit de gevangenis komen dan toen ze erin gingen. Hoe gaat zij haar collega's overtuigen om werk te maken van die ambitie, die immers middelen zal vereisen?

Wat handhaving betreft, steunt hij de ambitie om inbreuken op decreten te bestraffen zoals dat gebeurt bij de federale wetgeving, en om orde te scheppen in de bestaande inspectiediensten, controlebevoegdheden en administratieve straffen. Hij onderstreept wel dat de minister voldoende inspecteurs het veld moet opsturen om inbreuken vast te stellen. Bij Natuurinspectie bijvoorbeeld is de ploeg voor de naleving van de wetgeving en de opsporing van daders op tien jaar tijd met 25 procent gekrompen en het aantal inspecteurs voor terreincontroles gedaald van 34

naar 27 vte. De dalende trend doet zich ook voor bij de Milieu-inspectie die in 2017 met 120 personeelsleden er 17 minder had dan in 2015, waardoor het aantal inspecties daalde met 18 procent. De Wooninspectie heeft voor de hele provincie Antwerpen drie inspecteurs en een verbalisant, wat nog meevalt want Vlaams-Brabant en Limburg hebben samen maar twee inspecteurs en een verbalisant. Werk maken van een justitiebeleid op papier volstaat dus niet, besluit hij. Hoe wil de minister het aantal effectieven verhogen?

2.1.8. *Tussenkoms van Maaïke De Vreese*

Maaïke De Vreese is het ermee eens dat de beleidsnota sterk is. Ook haar fractie onderstreept hoe belangrijk het is dat slachtoffers er centraal in staan, in het bijzonder die van seksueel geweld. Haar contacten bevestigen de behoeften aan ondersteuning en begeleiding. Tegen wanneer wil de minister de eerstelijnsbijstand uitwerken? Hoe zit het met de samenwerking met de Zorgcentra? Hoe gaat de minister te werk om het Vlaams actieplan te realiseren en wat is de timing? In welke mate gaan er extra middelen naar justitieassistenten die zich met slachtoffers van seksueel geweld bezighouden, vraagt ze zich af.

Vervolgens peilt ze naar de stand van zaken in de digitalisering van de Dienst van de Bestuursrechtscollages. Welke voorbereidende documenten zijn er? Welke beleidsinitiatieven zijn prioritair?

Maaïke De Vreese vraagt tot slot of de minister verduidelijking kan geven bij het begrip 'relativiteitseis' en uitleggen waarom de overheid er baat bij heeft.

2.1.9. *Tussenkoms van Anke Van dermeersch*

Anke Van dermeersch is blij dat Vlaanderen eindelijk een eigen minister van Justitie en Handhaving heeft. Ze vindt haar beleidsnota goed en ambitieus en hoopt dat de minister de uitvoering in goede banen weet te leiden. Goed is verder dat ze het slachtoffer meteen centraal zet, want het ontbreekt daar in onze gemeenschap nogal eens aan volgens haar.

Het lid heeft nog een specifieke vraag over enkelbanden. Het is een goed project om 12 miljoen euro in te zetten voor enkelbanden, maar of dat zal volstaan weet ze niet. Mensen die veroordeeld zijn tot een of meer vrijheidsstraffen waarvan het effectieve gedeelte minder dan drie jaar bedraagt, komen in aanmerking voor een enkelband. Ze moeten zich aanmelden in de gevangenis en worden diezelfde dag nog ingeschreven in het systeem van het VCET, waarbij ze op een wachtlijst terecht komen. Vervolgens kunnen ze de gevangenis weer verlaten en dat wordt door de veroordeelde gepercipieerd als meteen weer vrijgelaten worden zonder enige last. Als ze kijkt naar de hoeveelheid slots die gereserveerd worden, vraagt ze zich af of het genoemde bedrag volstaat om alle reservaties te vervullen. Ze vindt het alvast terecht dat zedendossiers prioritair behandeld worden gezien de zware feiten, maar in feite is er een systeem nodig waarbij men onmiddellijk een enkelband krijgt en dus zijn straf voelt.

Nog in dat verband pleit ze bijkomend voor de aanleg van een buffer, maar daarbij rijst opnieuw de vraag of het genoemde bedrag wel voldoende is.

2.1.10. *Tussenkoms van Jos Lantmeeters*

Commissievoorzitter Jos Lantmeeters deelt aan de commissieleden mee dat gezien het gevorderde uur, minister Zuhal Demir zich op deze bijeenkomst voor haar antwoorden zal beperken tot de vragen die inherent begrotingsgerelateerd zijn, hoewel er in deze natuurlijk niet altijd een strikte scheiding gemaakt kan worden tussen begroting en inhoudelijke elementen.

De antwoorden op de overige vragen kunnen dan aan bod komen op de vergadering van 7 januari 2020. Het Uitgebreid Bureau besliste op 4 november 2019 immers dat de beleidsnota's desgevallend apart van de begroting 2020 kunnen worden besproken, en dit dus eventueel ook nog na nieuwjaar.

2.2. Antwoorden van minister Zuhal Demir

Minister *Zuhal Demir* verzekert nogmaals dat er op Justitie niet wordt bespaard. Het extra bedrag van 6 miljoen euro per jaar wordt onder meer ingezet bij de justitieassistenten, bij wie de werkdruk zeer hoog is. Een betere opvang van de slachtoffers van seksueel geweld en een gespecialiseerde risicotaxatie door criminologen en psychologen vereisen immers middelen, al zal geprobeerd worden om met het genoemde bedrag meer aan te pakken dan alleen seksueel geweld.

Het geld wordt ingezet voor de werving van justitieassistenten en ook voor de opleiding voor de vermelde taken. Het aantal vte en de plaatsen worden nog bekeken met de justitiehuisen en de diensten.

De minister bevestigt dat voor het justitiehuis van Halle-Vilvoorde deze zittingsperiode elk jaar 1 miljoen euro wordt uitgetrokken, dus 5 miljoen euro in totaal. De diensten zijn op zoek naar een goede locatie, meer bepaald voor de veiligheid van het personeel.

Het bedrag van 12 miljoen euro voor de enkelbanden slaat op de hele zittingsperiode. Als in de loop der jaren blijkt dat het te weinig is, zal er een meervraag komen, maar dit is alvast een begin, geeft de minister aan.

De elektronische monitoring van jeugddelinquenten zit daar overigens niet in. De aanpak daarvan bekijkt de minister samen met minister Wouter Beke. Ze vult nog aan dat het extra bedrag van 6 miljoen euro in 2023 tot 11 miljoen euro stijgt.

De CAW's zullen voor diensten die ze binnen haar bevoegdheidsdomeinen verrichten, niet door de besparingen geraakt worden, verzekert ze.

Wat het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden betreft, is het budget van 400.000 euro extra bedoeld voor beleidscoördinatoren in de nieuwe gevangenissen en het transitiehuis in Mechelen.

De minister wil de commissie tot slot toch nog de cijfers meegeven over radicalisering. Wat de geradicaliseerden in Vlaanderen betreft, worden momenteel zesendertig personen door de justitiehuisen opgevolgd, van wie er negenentwintig veroordeeld zijn en zeven zich nog in voorlopige hechtenis bevinden.

Sinds 2016 werden er in totaal achtentachtig personen opgevolgd door de justitiehuisen en/of het VCET.

De minister blijft wel met de frustratie zitten dat het onder toezicht plaatsen van geradicaliseerde personen een federale beslissing is.

2.3. Aanvullende vragen en antwoorden

2.3.1. Aanvullende vragen van Carina Van Cauter

Carina Van Cauter wil nog weten of de minister daarmee de autonomie van de rechterlijke macht in twijfel trekt. Ze hoopt van niet. Als de minister de regeling voor elektronisch toezicht bij bepaalde misdrijven wil wijzigen, moet dat bij wet vastgelegd worden. De scheiding der machten blijft het principe.

Heeft de minister ook cijfers over het aantal incidenten dat de justitiehuisen melden aan de parketten? Bestaat er een strikte regel dat bij geradicaliseerden elk incident wordt gemeld zonder te wachten op het zesmaandelijkse rapport (bijlage 3)? Dat is immers een bevoegdheid die Vlaanderen zelf heeft.

2.3.2. *Aanvullende vragen van Celia Groothedde*

Celia Groothedde vraagt welke taken de CAW's onder de nieuwe bevoegdheid van de minister opnemen, en over welk budget het daarbij gaat (bijlage 4).

2.3.3. *Aanvullende antwoorden van minister Zuhal Demir*

Minister *Zuhal Demir* antwoordt dat het bij de CAW's over de ondersteuning in gevangenissen en bij alternatieve gerechtelijke maatregelen gaat. Het gaat in deze niet over hulpverlening aan slachtoffers van seksueel geweld. Het precieze bedrag dat hiervoor voorzien wordt, kan ze op dit moment niet medelen maar zal ze later bezorgen. Verder verzekert ze, als antwoord op de bezorgdheid van Carina Van Cauter, dat ze de scheiding der machten respecteert, maar ze blijft erbij dat de strafmaat voor terrorisme heel laag is. Haar diensten voeren uit en melden elke schending van de voorwaarden. De opvolging is heel strikt.

Anderzijds is het vaak al te laat als er zich opnieuw een incident voordoet en ze verwijst naar het geval van een man die een twaalfjarig meisje heeft doodgereden. Rechters beslissen ook om een doodrijder met achttien veroordelingen die vluchtmisdrijf pleegt, na twee jaar vrij te laten onder voorwaarden. Zelfs als er zich een nieuw incident voordoet, in een onverzekerde auto, laat het parket die persoon opnieuw vrij rondlopen, voegt ze toe. Haar diensten doen wat ze kunnen, maar een dergelijke onrechtvaardigheid vindt ze zeer frustrerend. Ze ziet zich dan ook verplicht aan die alarmbel te trekken. Ook in Londen was het te laat, met alle gevolgen van dien voor de slachtoffers. Zij wil als Vlaams minister van Justitie in de eerste plaats aan de kant van de slachtoffers staan, benadrukt ze.

2.4. Afsluitende vragen en replieken van de vergadering van 3 december 2019

2.4.1. *Tussenkoms van Carina Van Cauter*

Carina Van Cauter denkt dat ze het eens zijn over de opvolging van de strafuitvoering en een kordate reactie op de schending van de voorwaarden en strafuitvoering. Ze wijst ook op het initiatief van het Federaal Parlement om de strafmaat voor terroristische misdrijven op te trekken. Ze hoopt dat er snel een Federale Regering komt om werk te maken van de uitvoering.

Wat de opvolging van voorwaarden betreft, nodigt ze de minister uit om kennis te nemen van de rapporten van het Federaal Parlement over de terroristische aanslagen. Daaruit blijkt dat het samenspel van justitiehuisen en -assistenten, politie en parket vaak mank loopt, met name op het vlak van informatiedoorstroming. Heeft de justitieassistent aan de politie wel de instructie gegeven om een woonstcontrole bij een geradicaliseerde uit te voeren? Volgens haar is de veilige uitvoering van een straf met elektronisch toezicht wel degelijk mogelijk.

2.4.2. *Tussenkoms van Jo Brouns*

Jo Brouns informeert nogmaals naar de basisallocatie voor handhaving.

2.4.3. *Repliek van minister Zuhal Demir*

Minister *Zuhal Demir* legt uit dat de basisallocatie voor handhaving 177.000 euro bedraagt en terug te vinden is onder Algemeen Beleid.

II. Vergadering van 7 januari 2020: antwoorden van de minister en aanvullend debat

Op 7 januari 2020 vond in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie de afsluitende bespreking plaats van de beleidsnota Justitie en Handhaving 2019-2024. Minister Zuhal Demir antwoordde tijdens die vergadering op de vragen die de parlementsleden haar stelden tijdens de bijeenkomst van dinsdag 3 december 2019.

1. Antwoorden van minister Zuhal Demir

Minister Zuhal Demir verklaart bij de aanvang van de bijeenkomst haar antwoorden te zullen structureren in drie grote luiken, te weten: antwoorden op de vragen van meer algemene aard, antwoorden op de vragen over het luik Justitie en antwoorden op de vragen over het luik Handhaving.

1.1. Algemene elementen

Wat de nieuwe administratie Justitie en Handhaving betreft, geeft de minister mee dat het een weloverwogen keuze is geweest om Justitie uit het Departement Welzijn te lichten. Ze is momenteel volop in bespreking met zowel het Departement Buitenlandse Zaken, Kanselarij en Bestuur als het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin om te bekijken wat de mogelijkheden zijn. Het is in het belang van de dienstverlening en van alle medewerkers dat deze transitie doordacht en grondig wordt aangepakt. Nog maar afgelopen vrijdag heeft ze op de nieuwjaarsreceptie van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin aan de medewerkers meegedeeld dat een goede, een goed overlegde, en een goed voorbereide transitie voor haar belangrijker is dan een te snelle transitie. Waarbij ze laat opmerken dat iedereen haar allicht voldoende kent om te weten dat ze niet bij de pakken zal blijven zitten.

In het kader van de hulpverlening aan slachtoffers formuleerde een aantal commissieleden de bezorgdheid dat de nieuwe bevoegdheid Justitie voor versnippering kan zorgen. Het regeerakkoord is ter zake echter duidelijk: in Justitie worden de slachtoffers vooropgesteld. Het is net de bedoeling om via deze bevoegdheid versnippering tegen te gaan. Natuurlijk zal ze, zoals dat ook het geval is bij andere bevoegdheden, met haar collega's moeten samenzitten over heel wat aspecten. Zo zal ze met minister Wouter Beke een protocol opmaken om een aantal bevoegdheden duidelijker te stellen, of bijvoorbeeld met federaal minister Nathalie Muylle over intrafamiliaal en seksueel geweld. Ze verzekert de commissieleden dat haar kabinet erop mikt om zoveel als mogelijk te bundelen en versnippering tegen te gaan.

1.2. Justitie

Minister Zuhal Demir komt dan tot de vragen die specifiek betrekking hebben op de bevoegdheid Justitie. Ze begint haar antwoord met de problematiek van de jeugddelinquentie.

1.2.1. Jeugddelinquentie

Zowel Lorin Parys als Katrien Schryvers en Carina Van Cauter hadden vragen over het protocol dat zal worden afgesloten met minister Wouter Beke. Hierin zal duidelijk worden afgelijnd wie waarvoor bevoegd is en hoe de verdeling precies zal gebeuren. Eind december heeft een eerste overleg plaatsgevonden, en deze maand wordt opnieuw samengezeten voor de verdere uitwerking van het protocol. De leidende principes van het protocol zullen vooral draaien rond goed samenwerken,

ook voor thema's die onder de eigen bevoegdheden vallen. Voor gedeelde bevoegdheden is het vooral belangrijk om in de dossieropbouw elkaar van in het begin te informeren en te betrekken. Deze principes worden momenteel verder uitgewerkt door beide kabinetten. Uiteraard zullen, zodra het protocol klaar is, minister Wouter Beke en zichzelf het parlement informeren.

Het jeugddelinquentierecht zal een belangrijk deel van dat protocol uitmaken, aangezien minister Beke en zij samen voor de implementatie van het betreffende decreet instaan. Bovendien is het belangrijk dat een brug wordt geslagen tussen jeugdhulp en jeugddelinquentierecht.

Over deze gedeelde bevoegdheid en de uitwerking ervan kwamen heel wat vragen, bijvoorbeeld over het evidencebased beleid en de interventiedatabank, waarover ze sprak tijdens haar toelichting van de beleidsnota en waarvoor ze zich bij de verdere uitwerking zal laten inspireren door goede praktijken uit het buitenland. Een bekend voorbeeld is de interventiedatabank van het Nederlands Jeugdinstituut. Dit voorjaar plant haar administratie daarvoor een werkbezoek aan Nederland. Aansluitend zal bekeken worden hoe men daarmee in Vlaanderen aan de slag kan.

De minister legt uit dat het principe van een dergelijke interventiedatabank eigenlijk vrij eenvoudig is: ze geeft een overzicht van interventies en methodieken die ingezet kunnen worden bij uiteenlopende problemen, werkwijzen en doelgroepen, en die in verschillende gradaties – van minder tot meer – wetenschappelijk onderbouwd zijn. In Nederland gaat het momenteel om 234 interventies en methodieken. Door het verschil in gradaties biedt de databank inzicht in de kwaliteit, uitvoerbaarheid en effectiviteit van die interventies en methodieken. Daardoor kan de databank ook een bron van inspiratie zijn voor vernieuwing en verbetering van programma's voor de aanpak van jeugdcriminaliteit. Het is sowieso belangrijk dat men zijn manier van werken wetenschappelijk kan onderbouwen. De databank is een eerste stap in de goede richting.

Een dergelijke interventiedatabank moet wel gevoed worden met methodieken en daarvoor zijn natuurlijk onderzoeken nodig naar welke interventies bij welke doelgroep een positief effect blijken te hebben. Het is daarom ook belangrijk dat studies meer longitudinaal gevoerd worden. Zeker voor de opvolging van recidive is dat nodig. Om dat in Vlaanderen op te zetten, zijn natuurlijk zowel de Vlaamse universiteiten als experts vanop het terrein, de werkgeversorganisaties en de administraties logische partners.

Wat de anonimiteit betreft, kan de minister Carina Van Cauter verzekeren dat een interventiedatabank niet op het niveau van de minderjarige delictpleger is opgebouwd. Ze bevat geen persoonsgegevens van jongeren.

Een tweede reeks vragen over jeugddelinquentie betrof de elektronische monitoring. Het decreet voorziet in een kapstok om die in Vlaanderen ook voor minderjarigen mogelijk te maken. Twee aspecten zijn hierbij belangrijk: de technologie die gebruikt zal worden, en de diensten die de minderjarigen zullen begeleiden. Een adequate opvolging vereist immers geschoold personeel. Voor de concrete uitwerking van die monitoring laat zij zich inspireren door internationale goede praktijken. Zo waren er al proefprojecten met minderjarigen in Nederland en in een aantal Angelsaksische landen. Begin 2020 verkent zij, samen met de experts van het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht, de mogelijkheden door onder andere opnieuw in Nederland te gaan kijken hoe zij daarmee aan de slag zijn gegaan.

Ten derde hebben een aantal parlementsleden terecht hun bezorgdheid geuit over capaciteit en monitoring. De minister deelt die bezorgdheid ook. De voorbije kerstvakantie heeft men nog in de krant kunnen lezen dat drie delinquente jongeren

terug op vrije voeten kwamen omdat er onvoldoende capaciteit was binnen de jeugdinstituten. Ze is ongetwijfeld niet de enige die dat onaanvaardbaar vindt, wat ook bleek uit de vele mails die ze daarover ontving. Maar ze wil hier toch iets aan toevoegen, want men leest vaak iets in de krant maar niet het vervolg. Want gelukkig is er wel snel, namelijk de dag daarna, capaciteit gevonden voor de opsluiting van deze drie delinquente jongeren.

Minister Wouter Beke en zijzelf zijn zich bewust van het capaciteitsprobleem, onderstreept ze, en ze belooft de nodige oplossingen. In dat kader wordt in ieder geval al zeker in 150 extra plaatsen in het private aanbod voorzien. Dat cijfer is gebaseerd op het aantal jongeren dat, doordat ze zich in een verontrustende situatie bevonden, de voorbije jaren voor een langere periode toch samen met jeugddelinquenten in een gemeenschapsinstelling moest verblijven. Het gaat dan bijvoorbeeld om slachtoffers van tienerpooiers, die vervolgens de ouders tegenkomen in een gesloten instelling, omdat er gewoon geen andere plaatsen zijn om met hun specifieke verontrustende situatie om te gaan. De minister heeft vanaf het begin gezegd dat dit niet kan, en evenmin dat jongeren die heel hun leven verwaarloosd zijn, plots opgesloten worden volgens een heel strikt regime samen met echte jeugddelinquenten. Voortaan zullen deze jongeren dankzij de – nog onder de vorige minister besliste – 150 extra plaatsen, dus wel in het private aanbod terecht kunnen, waar de leefgroepen kleiner zijn en gefocust kan worden op hun specifieke situatie.

Wat de timing van deze extra plaatsen betreft, kan minister Zuhair Demir nog meegeven dat in december 2019 de gunningsprocedure voor deze private aanbieders werd afgerond. Aangezien nog een aantal infrastructurele werken noodzakelijk is, zullen de plaatsen vanaf 2021 verspreid over heel Vlaanderen beschikbaar worden. Dat betekent natuurlijk ook dat er de volgende drie jaar in de gemeenschapsinstellingen ongeveer 150 plaatsen vrijkomen om jeugddelinquenten op te vangen, zodat ook daar het capaciteitsprobleem ondervangen kan worden. In afwachting bekijkt ze samen met haar collega van Welzijn hoe het hoofd kan geboden worden aan de huidige capaciteitsproblemen. Een goede monitoring van in- en uitstroom zal noodzakelijk zijn om dit op de voet op te volgen. Om die monitoring te organiseren, haalt ze eens te meer de mosterd in Nederland. Zij hebben een goed monitoringssysteem en hebben een prognosemodel ontwikkeld, waarvan bekeken wordt hoe het in Vlaanderen geïmplementeerd kan worden.

Tijdens de vragenronde was er ook heel wat aandacht voor het lot van de personeelsleden die in het Vlaams Detentiecentrum in Tongeren werkzaam zijn. Zoals bekend lopen er onderhandelingen voor de verhuizing van Tongeren naar een aparte vleugel in de penitentiaire instelling in Beveren. De effectieve verhuizing is gepland in maart 2020. Voor meer dan de helft van de medewerkers is ondertussen al een oplossing gevonden. Zo zal een aantal medewerkers mee verhuizen naar Beveren of naar andere gemeenschapsinstellingen. Een drietal personeelsleden gaat als penitentiair bewakingsassistent naar een gevangenis. Voor hen die nog geen andere job gevonden hebben, voornamelijk bewakingsassistenten, zoeken de hr-medewerkers van het agentschap Opgroeien nog intensief naar een oplossing op maat.

Er kwamen ook een heel aantal vragen over het belang van de ketenaanpak voor minderjarige delictplegers. Iedereen is het erover eens dat men bij de aanpak van jeugddelinquentie zoveel mogelijk versnippering moet tegengaan en hier dus ook het principe van de ketenaanpak moet introduceren. Er is al heel wat expertise op lokaal niveau. In verschillende steden bestaan al goede praktijken, zoals NERO in Mechelen en Sint-Niklaas en KOMPAS+ in Antwerpen. De minister gaat de komende maanden bekijken hoe men dit verder kan implementeren in de rest van Vlaanderen. Uiteraard wordt daarover samengezeten met politie, justitie,

jeugdadvocatuur, onderwijs, zorg en bestuur met het oog op nauwe samenwerking, zodat de jonge pleger en zijn gezin één aanspreekpunt hebben.

Daarnaast verwees Celia Groothedde naar het decreet Jeugddelinquentierecht en het daarin vermelde positief project, waarbij de jongere zelf voorstelt hoe hij, of zij, de gevolgen van het delict constructief wil aanpakken. Het parket of de rechter kan dat voorstellen aan de minderjarige verdachte in het kader van een herstelrechtelijk aanbod als er bepaalde voorwaarden vervuld zijn, zoals bijvoorbeeld het niet ontkennen van het delict. Aangezien het nieuwe decreet pas in september 2019 in werking is getreden, spreekt het voor zich dat er vandaag hierrond nog maar weinig casuïstiek is.

Ter afsluiting van het thema jeugddelinquentie komt de minister tot de vraag van Katrien Schryvers naar verduidelijking rond de overgang van minder- naar meerderjarigheid. Van zodra men de leeftijd van achttien jaar bereikt, valt immers heel wat begeleiding weg. De minister wil samen met minister Wouter Beke bekijken hoe de justitiehuisen in deze versterkt kunnen samenwerken met de jeugdhulp. Zo zou de overgang van minder- naar meerderjarigheid beter overbrugd moeten kunnen worden.

1.2.2. Justitiehuisen en antennewerking

Vervolgens gaat minister Zuhail Demir in op de vragen over justitiehuisen en antennewerking. Zo waren er heel wat over het nieuwe justitiehuis in de regio Halle-Vilvoorde. De minister legt uit dat daarover verschillende besprekingen aan de gang zijn. De zoektocht naar huisvesting blijkt niet evident te zijn. De veiligheid van de justitieassistenten en de medewerkers is immers prioritair. Daarnaast wordt natuurlijk ook rekening gehouden met de noden van de regio.

Verder wordt samen met de administratie bekeken waar er best nog antennes komen om heel Vlaanderen van een goede en laagdrempelige dienstverlening van justitiehuisen te voorzien om slachtoffers zo goed mogelijk te begeleiden. De minister wijst daarbij op het budget dat is uitgetrokken om ongeveer 150 extra justitieassistenten in dienst te nemen. Op dit moment wordt onderzocht waar de noden en de werkdruk het hoogst zijn. Sommige antennes zullen overigens gehuisvest worden in reeds bestaande – en daartoe geschikte – gebouwen van de Vlaamse overheid.

1.2.3. Digitalisering

Minister Zuhail Demir komt dan tot het behoorlijk ingewikkelde verhaal van de digitalisering. Wat die digitalisering betreft, bestaan er vreemd genoeg vier systemen, die weliswaar los staan van elkaar maar toch ook met elkaar moeten werken. Men zegt haar dat samenvoeging tot één systeem niet mogelijk is.

SISSET is het dossierbeheersysteem voor elektronisch toezicht en is het dagdagelijks werkinstrument voor het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht. SIPAR, het registratie- en dossierbeheersysteem van de Vlaamse justitiehuisen, wordt volledig beheerd door Vlaanderen.

De federale overheid werkt momenteel aan twee nieuwe applicaties, waarvoor Vlaanderen noch de lead noch de eindverantwoordelijkheid heeft, maar waar het wel actief aan meewerkt omwille van de meerwaarde voor zijn werking en de efficiëntiewinsten. Beide applicaties zijn intussen deels operationeel. Het nieuwe platform I+ Belgium is een van die nieuwe. Het platform gaat over de opvolging van personen die onder voorwaarden in vrijheid zijn gesteld en maakt een snelle uitwisseling van gegevens mogelijk. Op termijn zullen alle parketten, rechtbanken, politiediensten, gevangenen en justitiehuisen op het platform aangesloten

worden, zodat zij in realtime de nodige informatie kunnen raadplegen voor de goede opvolging van de voorwaarden.

De andere applicatie is het geïntegreerd elektronisch justitieel opvolgdossier. Dat is het strafrechtelijke opvolgdossier van een persoon. Om de uitwisseling van gegevens tussen de opdrachtgever, het parket, en de justitiehuizen te vergemakkelijken, wordt er per justitiabele een opvolgdossier opgesteld, waarin zowel de opdrachtgever als de justitiehuizen alle relevante informatie kunnen inbrengen.

De minister preciseert dat er op dit moment dus nog geen rechtstreekse uitwisseling van informatie tussen de vier systemen is. In SIPAR werd er al wel een applicatie ontwikkeld waardoor de justitieassistenten rechtstreeks het geïntegreerd elektronisch justitieel opvolgdossier kunnen openen. Ze komen dan meteen bij de juiste persoon in het juiste dossier terecht en kunnen daar onmiddellijk hun verslagen opladen. Er moeten dus nog verdere aanpassingen aangebracht worden om te zorgen voor een betere afstemming, maar het valt momenteel niet te verwachten dat een van deze vier systemen volledig overbodig zal worden. De verhouding tussen deze systemen en het vermijden van onnodige registratielasten voor de medewerkers is en blijft wel een algemeen en permanent aandachtspunt in de verdere informatisering en digitalisering.

Omdat, in het licht van de Vlaamse bevoegdheden, de informatiedoorstroming cruciaal is, dringt de minister erop aan om ervoor te zorgen dat men van de kandidaten voor een enkelband met één klik alle informatie krijgt en dat men niet eerst vier systemen moet openen. Ze vindt dat de komende jaren moet gekeken worden of de huidige toestand niet kan vereenvoudigd worden, maar beseft dat het een huzarenstukje wordt.

1.2.4. Opvolging voorwaarden

Volgende punt in haar antwoord is de opvolging van voorwaarden, waarover Carina Van Cauter een aantal vragen heeft gesteld. Tijdens de begeleiding van een justitiabele maakt de justitieassistent verschillende soorten verslagen op, waaronder ook meldingsverslagen. Daarin worden nieuwe feiten, niet-naleven van voorwaarden en andere relevante wijzigingen en vragen omschreven en bezorgd aan de opdrachtgever, die zowel de strafuitvoeringsrechtbank, de gevangenisdirecteur als de onderzoeksrechter kan zijn. Het is finaal de opdrachtgever die beslist of de persoon bijvoorbeeld terug naar de gevangenis moet dan wel de voorwaarden dienen aangepast te worden. In de nieuwe applicaties I+ Belgium en het geïntegreerd elektronisch justitieel opvolgingsdossier kan die informatie sneller uitgewisseld worden zodat de opdrachtgevers nog sneller op de hoogte zijn van eventuele schendingen van voorwaarden.

Ook door het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht wordt kordaat opgetreden bij overtredingen en wordt gezorgd voor een consequente opvolging. In het geval van de voorlopige hechtenis, waarbij de justitiabele een enkelband heeft met gps-tracking, wordt 24/7 melding gemaakt van vastgestelde overtredingen aan de bevoegde opdrachtgevers. Voor alle andere soorten elektronisch toezicht, waar dus niet in gps-tracking is voorzien, wordt de dag zelf of de volgende dag melding gemaakt van overtredingen aan de bevoegde opdrachtgevers.

1.2.5. Enkelbanden

Wat de enkelbanden betreft, kan ze zolang de onderhandelingsprocedure nog lopende is, hierover geen details vrijgeven. De minister verzekert wel dat ondertussen de continuïteit van het elektronisch toezicht verzekerd blijft.

1.2.6. *Risicotaxatie*

De volgende vragen gingen over risicotaxatie in het kader van de strafuitvoering. Risicotaxatie is een wetenschappelijke manier om het risico op recidive in te schatten, in het bijzonder voor zedendelinquenten. Dat gebeurt aan de hand van risicotaxatie-instrumenten die speciaal ontwikkeld zijn voor het beoordelen van recidiverisico's. Via de score op die instrumenten worden daders ingedeeld volgens laag, midden of hoog risico op recidive. Door op een systematische en wetenschappelijk onderbouwde manier in te zetten op risicotaxatie, kan de opvolging van daders beter georganiseerd worden door prioriteiten te stellen en een betere focus van middelen te garanderen.

Daarom wil de minister dat er binnen de justitiehuizen systematisch en op een wetenschappelijke en gestandaardiseerde manier aan risicotaxatie wordt gedaan. Ze zal inzetten op reeds bestaande, Nederlandstalige risicotaxatie-instrumenten die wetenschappelijk onderbouwd zijn en waarvan reeds bewezen is dat ze werken. Door het systematisch toepassen van risicotaxatie binnen de justitiehuizen kan Vlaanderen ook eigen normgegevens verzamelen, en zo zijn eigen langetermijncijfers over recidive tot stand brengen. Voor alle duidelijkheid is het doel van de risicotaxatie om recidive te verminderen en zo nieuwe slachtoffers te vermijden. En daarom zal ook een deel van de voorziene extra middelen hiervoor gebruikt worden.

1.2.7. *Radicalisering*

Lorin Parys stelde vragen omtrent risicotaxatie bij geradicaliseerden, de Gemeenschappelijke Gegevensbank Syriëstrijders en geradicaliseerden onder elektronisch toezicht. Wat risicotaxatie bij geradicaliseerden betreft, wordt momenteel, in het kader van radicalisering en gewelddadig extremisme, bekeken welke risicotaxatie-instrumenten precies zullen worden ingezet. Ook hier zullen wetenschappelijk onderbouwde instrumenten gehanteerd worden. Daarom kijkt de minister ook naar de aanpak van radicalisering in de gevangenissen en naar goede praktijken in het buitenland. Er zijn ondertussen veel deradicaliseringsprogramma's, maar het wordt tijd om te evalueren wat hun nut is, onderstreept de minister. Als deze mensen radicaal zijn, dan moet men kijken of er in het buitenland geen andere aanpak is van radicalisering. Voor haar is het essentieel dat als ze in de middelen hiervoor voorziet, die dan ook goed terechtkomen.

Ook bij radicalisering en extremisme zijn de informatiedoorstroming en een multidisciplinaire aanpak zeer belangrijk. De justitiehuizen moeten tijdig verwittigd worden wanneer een geradicaliseerde onder hun toezicht komt te vallen, zodat de justitieassistenten de opvolging en begeleiding consequent kunnen uitvoeren. Tevens vormen de LIVC's een zeer belangrijke tool. Bij dat multidisciplinaire platform zitten alle relevante partners samen om verschillende casussen te bespreken ter detectie en preventie van radicalisering. Deelname daaraan van de justitiehuizen is dan ook cruciaal voor de minister, vandaar haar logische vraag om hen op te nemen in die LIVC's. Om dat te bewerkstelligen, zal ze nog dit jaar een ontwerp van decreet opstellen waarin wordt vastgelegd dat de justitiehuizen altijd aan de LIVC's kunnen deelnemen, zonder weliswaar in problemen te komen met de regels rond informatie-uitwisseling. Ze zal bij de voorbereidingen daarvan ook de VVSG en de steden en gemeenten waar al LIVC's zijn, betrekken. Ook bij hen leeft ongetwijfeld de vraag naar overleg.

Wat de gemeenschappelijke gegevensbank 'terrorist fighters' betreft, in die gegevensbank worden gegevens bijgehouden van personen die door OCAD als terroristen worden beschouwd. Naast de veiligheidsdiensten heeft nog een aantal andere diensten, waaronder de justitiehuizen, toegang tot die gegevensbank om zo tot een betere informatie-uitwisseling te komen. Enkel personen met een

veiligheidsmachtiging krijgen effectief toegang tot deze gegevensbank. De justitiehuisen hebben er leesrechten en schrijfplichten. De gegevens die door de justitiehuisen worden ingevoerd, worden overeengekomen in de Interministeriële Conferentie Justitiehuisen. Met betrekking tot de lopende daderbegeleidingen kunnen zij dus de beschikbare informatie in de databank raadplegen en moeten zij ook een aantal gegevens invoeren of aanpassen indien nodig.

Celia Groothedde wilde weten over welke soorten extremisme de minister het tijdens haar toelichting had. De minister sprak natuurlijk over de aanslagen in dit land omdat die een impact hadden die ongezien was.

Wat de opvolging van daders met een enkelband betreft, is het finaal de rechter die beoordeelt of het opportuun en dus ook voldoende veilig is om iemand onder bepaalde voorwaarden of onder elektronisch toezicht opnieuw in de maatschappij te laten bewegen. Voor elk mandaat waarvoor een elektronisch toezicht lopende is, bezorgt het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht bij aanvang van het mandaat deze informatie aan de lokale politie. Daarnaast zouden, zoals gezegd, de justitiehuisen consequent aan de LIVC's moeten deelnemen.

Carina Van Cauter stelde zich vragen over de wachttijd in de opvolging van geradicaliseerden door de justitieassistenten. Er is in principe een eerste evaluatieverslag na zes maanden. Bij incidenten wordt onmiddellijk een meldingsverslag opgesteld om de opdrachtgever in te lichten.

Ook vroeg het lid naar de uniformiteit van het centraal slachtofferloket bij aanslagen of grote rampen. In de nasleep van de aanslagen die ons land op 22 maart 2016 troffen, kwam er een aanbeveling in die zin van de parlementaire onderzoekscommissie, met daaropvolgend een protocolakkoord tussen de betrokken ministers, waaronder natuurlijk ook die van de gemeenschappen. Uiteraard zal ze dat verder uitrollen en concretiseren om slachtofferhulp, parket en justitiehuisen nog beter op elkaar af te stemmen. Ze belooft daaraan mee te werken en, wanneer nodig, medewerkers van de justitiehuisen het centraal loket te laten versterken.

1.2.8. Intrafamiliaal geweld

Wat intrafamiliaal geweld betreft, wordt het stalkingalarm federaal ontwikkeld. Het is zo goed als af maar nog niet in werking. Belangrijk is dat Vlaanderen daarbij in begeleiding voorziet via de Family Justice Centers, en dat het niet volstaat het slachtoffer een beveiligingsknop te geven en verder aan zijn of haar lot over te laten. Slachtoffers moet de nodige ondersteuning worden geboden. Tegelijk moet men ook met de daders aan de slag gaan om het geweld te stoppen.

Verder heeft ze haar administratie ook de opdracht gegeven om een werkgroep te starten om met de federale politie, de lokale politie, de justitiehuisen en de Family Justice Centers te bekijken hoe de slachtofferapplicatie waarover ze sprak, eruit moet zien. De minister legt uit dat een dergelijke slachtofferapplicatie niet hetzelfde is als een stalkingalarm, maar eerder een aanvulling op het stalkingalarm. Wanneer de rechter bijvoorbeeld als voorwaarde een contactverbod oplegt, kan die applicatie het slachtoffer een signaal geven wanneer de dader te dicht in de buurt komt. De implementatie ervan in Vlaanderen wordt bekeken.

1.2.9. Seksueel geweld

In haar antwoord op de vragen over seksueel geweld van Carina Van Cauter, Katrien Schryvers, Maaïke De Vreese en Maxim Veys onderstreept de minister nogmaals het belang van risicotaxatie. Zeker van elke zedendelinquent in Vlaanderen moet er een risicotaxatie zijn.

Daarnaast hoopt ze dat de Zorgcentra na Seksueel Geweld verder worden uitgerold totdat er in elke provincie een is, ook in de meer landelijke provincies. Ze had inmiddels goed contact daarover met haar federale collega Nathalie Muylle. De grootste lacune die bleek uit de wetenschappelijke evaluatie na een jaar, is de juridische opvolging van de slachtoffers.

De eerste dagen hebben zij inderdaad goede zorg nodig van forensisch verpleegkundigen, artsen en psychologen, naast de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij een zedeninspecteur. De cijfers tonen dat dit ook meer gebeurt dan voorheen. Maar daarna stopt het volgens deze evaluatie en worden ze verder aan hun lot overgelaten. De minister ziet als oplossing een opportuniteit in de implementatie van juridische eerstelijnsbijstand in de zorgcentra. Vanuit Vlaanderen bekijkt zij die mogelijkheid op dit moment met haar federale collega. Dat kan een grote tegemoetkoming vormen aan de juridische lacune die er is, zodat slachtoffers als ze dat willen juridisch nog verder geholpen kunnen worden.

Nog voor de zomer wil ze het eerste Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld lanceren. Daarin wil ze de strijd die alle ministers in de Vlaamse Regering ten opzichte van seksueel geweld voeren, bundelen en aanvullen waar nodig. Ze wil één Vlaams actieplan maken met een overzicht van wat er bestaat in de verschillende bevoegdheden, en aanvullen daar waar nodig is. Op die manier wordt het Vlaamse beleid op dit vlak ook zichtbaar gemaakt. Het plan kan dan integraal worden opgenomen in het nationale actieplan ter bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld.

Maxim Veys uitte in het kader van de bijsturing van het actieplan Tienerpooiers ook nog zijn bezorgdheid over de besparingen bij organisaties zoals Payoke, dat bijvoorbeeld in opvang voor slachtoffers van tienerpooiers voorziet. De minister deelt uiteraard zijn bezorgdheid, maar wijst er tegelijk op dat er langs de andere kant meer wordt geïnvesteerd in private opvangcapaciteit op maat van deze slachtoffers. Er wordt immers door minister Wouter Beke in een opvangcapaciteit van 150 opvangplaatsen voorzien.

1.2.10. Hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden

Wat de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden betreft, is de minister volop bezig met het opstellen van een nieuw strategisch plan, dat in oktober 2020 in voege zal treden. Daarbij houdt ze rekening met alle input die reeds geleverd werd door bijvoorbeeld de uitwisselingsmomenten met de beleids-teams van de Vlaamse en Brusselse gevangenissen en de tussentijdse evaluatie van het vorige plan. Ze zal in het plan bijzondere aandacht schenken aan fenomenen als intrafamiliaal en seksueel geweld en radicalisering. Om er effectief een geslaagd plan van te maken dat werkt aan re-integratie in de samenleving en om minder recidive te hebben, moet er voldoende aandacht gaan naar slachtoffers. De minister wijst ook op het belang van schuldinzicht en -erkenning bij de daders.

Natuurlijk wordt ook in de gemeenschapsinstellingen ingezet op begeleiding en re-integratie. Zo wordt er bijvoorbeeld erg ingezet op onderwijs zodat jongeren ook in de gemeenschapsinstelling een diploma kunnen halen. Verder zullen ook in het licht van de langere periodes van gesloten opvang vanaf 2022 regionaal de banden met tewerkstelling, beroepsopleiding en VDAB uitgebouwd worden.

De minister komt vervolgens terug op een andere opmerking van Carina Van Cauter over het hulp- en dienstverleningsaanbod in de gevangenis van Antwerpen. Het is belangrijk om te weten dat de gevangenis van Antwerpen een arresthuis is, waar de meeste gedetineerden in voorhechtenis zitten en er vaak kort verblijven. Daardoor is de hulp- en dienstverlening in deze gevangenis dan ook iets anders dan in een strafhuis en doen de meeste gevangenen, uit eigen beweging, daar

geen beroep op, in de veronderstelling dat ze snel zullen vrijkomen of ergens anders terechtkomen. Eenmaal gevangenen een langere straf uitzitten, zullen ze wel meer een beroep doen op deze diensten. Voor degenen die dus langer vastzitten in Antwerpen, wordt er wel degelijk ingezet op geestelijke gezondheidszorg. Als voorbeeld uit 2018 noemt ze het aanbod proactief onthaal en verdere trajectbegeleiding van CAW Antwerpen.

1.3. Handhaving

1.3.1. Depenaliseren

Vervolgens gaat minister Zuhair Demir in op het onderdeel handhaving, waarover Jo Brouns een algemene vraag had. De SERV heeft inderdaad te kennen gegeven dat zij proactief advies willen uitbrengen met inhoudelijke aanbevelingen en met principes, randvoorwaarden en vragen die belangrijk zijn bij de voorgenomen hervormingen van het handhavingsbeleid. Haar kabinet zit binnenkort samen met de SERV om al die zaken te bespreken.

Hetzelfde lid had ook een vraag over de regelgeving die de regering wenst te depenaliseren. Op 18 december 2019 werden de vertegenwoordigers van de beleidsdomeinen in de ambtelijke werkgroep Coördinatie Vlaams Handhavingsbeleid uitgenodigd om tegen eind februari 2020 opgave te doen van de misdrijven waarvoor depenalisering en de daarmee verbonden bestuurlijke handhaving evident is. De resultaten van die studie en de lijst van verschillende regelgevingen die sneller en efficiënter bestuurlijk aangepakt kunnen worden als inbreuk, zullen aan de vakministers worden voorgelegd. Voor het depenaliseren en beboeten van snelheids-overtredingen in een zone 30, verwijst ze door naar minister Lydia Peeters.

1.3.2. Inspectiediensten

Over de inspectiediensten kwamen terechte vragen van onder meer Maxim Veys en Stijn Bex.

De minister heeft haar administratie gevraagd een bevraging te sturen naar alle Vlaamse administraties om een overzicht te krijgen van alle inspectiediensten, wat tot haar eigen verbazing blijkbaar nog niet bestond. Vlaanderen heeft op dit moment geen duidelijk overzicht van zijn inspectiediensten, waarvoor zij allemaal bevoegd zijn, wat hun personeelskader is enzovoort. Nochtans is dat voor de minister belangrijk, ook voor de lokale besturen, die toch vaak samenwerken met de verschillende inspectiediensten. Ze heeft er meteen een overzicht bij gevraagd over de personeelsbesparingen van de laatste jaren en welke impact die hebben gehad op het terrein. Daarnaast zal haar kabinet met al deze inspectiediensten samenzitten om na te gaan wat de noden zijn op het terrein. Is er nood aan meer personeel, of moet er meer ingezet worden op samenwerking, informatie-uitwisseling of nieuwe technologieën? Daar wil ze vervolgens mee aan de slag gaan.

In ieder geval wil ze, eens ze dat overzicht heeft van alle inspectiediensten, een inspectieraad oprichten, met name een overlegorgaan waar alle inspectiediensten zitting in hebben, zodat er door efficiënter samen te werken bijvoorbeeld ook geen dubbele controles meer gebeuren. Ze bekijkt ook of voor betere informatie-uitwisseling tussen die verschillende diensten een digitale tool kan worden ingezet.

Om dieper in te gaan op het handhavingsbeleid van haar eigen diensten, is ze ervan overtuigd dat een goed handhavingsbeleid het sluitstuk van een geloofwaardig omgevingsbeleid is. Ook daar wordt bekeken hoeveel inspecteurs er zijn, waar er eventueel moeten bijkomen. Het resultaat hangt echter in de eerste plaats af van een meer effectieve handhaving. Ze zal daartoe onder andere sterker inzetten

op een geïntegreerde handhaving met een duidelijkere taakverdeling en integrerende samenwerking tussen de diverse handhavingsactoren.

Voor de vraag over de Wooninspectie verwijst ze door naar haar collega Matthias Diependaele.

1.3.3. Strafrechtelijke prioriteiten

Carina Van Cauter had een vraag over de strafrechtelijke prioriteiten van Vlaanderen. De omzendbrief van het College van procureurs-generaal over de Vlaamse strafrechtelijke prioriteiten behandelt enkel zaken die op Vlaams niveau strafbaar zijn. Hoewel Vlaanderen ook bevoegd is rond preventie van radicalisering, mensenhandel en seksueel geweld en voor de opvang van slachtoffers daarvan, is het niet strafrechtelijk bevoegd voor deze zaken. Daarom ook dat ze niet in die omzendbrief met Vlaamse strafrechtelijke prioriteiten zijn opgenomen. Ze worden wel opgenomen in de federale strafrechtelijke prioriteiten.

1.3.4. Georganiseerde misdaad

Wat georganiseerde misdaad betreft, waren er vragen van Celia Groothedde en Jo Brouns. De minister bevestigt dat ze meer wil inzetten op bestuurlijke handhaving. Op basis van de huidige GAS-wetgeving kunnen lokale besturen effectief al een aantal zaken bestuurlijk handhaven, zoals het sluiten van bepaalde panden in het kader van de verstoring van de openbare orde. Het preventief weigeren, schorsen of intrekken van bepaalde vergunningen, erkenningen of overheidsopdrachten is echter op dit moment niet evident. Dat is wel de manier om te voorkomen dat criminele organisaties een vaste voet aan de grond krijgen. Het gaat dan bijvoorbeeld om een horecavergunning voor een onderneming die de horecazaak gebruikt voor het witwassen van zwart geld. Het is de bedoeling om de lokale besturen daarin meer bij te staan en hun meer handvaten te geven om criminele organisaties te bestrijden, en dit via een decretaal kader.

De Nederlandse BIBOB-wetgeving zal inderdaad de inspiratiebron zijn. Mensen op het terrein vertellen dat ze al een tijdje merken dat criminele organisaties zich steeds meer naar de grensregio's van Vlaanderen verschuiven, net omdat Nederland een stevige wetgeving rond bestuurlijke handhaving heeft. Vlaanderen kan dus niet achterblijven. De contacten met Nederland zijn goed en er wordt bekeken hoe Vlaanderen hun voorbeeld kan volgen. Ze hoopt snel op een kaderdecreet georganiseerde misdaad.

1.3.5. Bestuursrechtspraak/DBRC

Tot slot waren er nog enkele vragen met betrekking tot bestuursrechtspraak. Er was een vraag van Maxim Veys over de rechtsbescherming bij de integratie van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen in de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (DBRC).

Integratie betekent niet dat er geen rekening gehouden zal worden met de specificiteit van de opdracht, namelijk een hele drukke periode tijdens de zomervakantie voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbetwistingen.

Meer nog, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen in de DBRC te integreren, en zo tot één Vlaams bestuursrechtcollege te komen, kan men efficiëntiewinsten boeken. Dat zal zorgen voor een grotere professionalisering, waardoor de rechtszaken op een optimale wijze kunnen worden behandeld, en de doorlooptijd korter wordt. De specialisatie van de behandelde bestuursrechter in de onderwijsmateries blijft vanzelfsprekend behouden en tegelijk zal door gebruik te maken van gespecialiseerde referendarissen, die de bestuursrechter op

permanente basis ondersteunen, ook een grotere eenvormigheid in de rechtspraak kunnen ontstaan.

Het doel is om tot een breed gedragen, goed functionerend Vlaams bestuursrechtscollege te komen. Daartoe wil ze met diverse actoren samen zitten, zoals onder andere de Vlaamse ombudsman, wat een vraag was van Maxim Veys.

Wat de digitalisering van het DBRC betreft, een vraag van Maaïke De Vreese, is er de laatste vijf jaar al wat gebeurd. Er werd reeds geïnvesteerd in een intern digitaal dossieropvolgingssysteem, zowel voor de behandeling van vergunningsbetwistingen als het handhavingscontentieux en de verkiezingsbetwistingen. Daarnaast is er een strategische digitaliseringsroadmap 2019-2024 uitgetekend voor de bouw van een digitaal platform waarbij ook aandacht is voor interne kennisdeling en externe, betere ontsluiting van de rechtspraak. Daarbij wordt er eerst een behoefteteanalyse opgesteld. Het DBRC zal de behoefteteanalyse dit voorjaar afronden en op basis van de verzamelde informatie vanaf de zomer starten met het uitschrijven van een overheidsopdracht voor de eigenlijke ontwikkeling van een digitaal platform.

Tot slot beantwoordt de minister nog de vraag van hetzelfde lid over wat de relativiteitseis juist inhoudt en wat hij verandert aan de procedure van de bestuursrechtscolleges. Ze verzekert daarbij dat het niet haar bedoeling is om actiecomités monddood te maken. Doel is wel om procedures niet tientallen jaren te laten aanslepen, waardoor grote infrastructuurwerken onmogelijk worden. De huidige procedure voorziet erin dat een verzoekende partij niet alleen een belang moet hebben bij een beroep, maar ook een belang bij ieder middel dat wordt ingeroepen, het zogenaamde belang bij het middel. Volgens de huidige regelgeving kan een onwettigheid alleen tot een vernietiging leiden als de verzoekende partij wordt benadeeld door de ingeroepen onwettigheid.

De criteria voor een belang bij het middel zullen worden verduidelijkt: een middel kan slechts tot een vernietiging leiden indien een partij effectief wordt benadeeld door de ingeroepen schending (de belangenschade), en de bestuursrechter vernietigt een besluit niet wegens een ingeroepen onwettigheid indien de geschonden geachte regel niet strekt tot bescherming van degene die zich daarop beroept (de relativiteitseis). Een omwonende kan zich bijvoorbeeld niet beroepen op de schending van een normatieve afstandsregel wanneer zijn woning niet binnen deze afstandsregel gelegen is en de afstandsregel hem dus niet beoogt te beschermen. Momenteel bestaan er voor de rechtzoekende onvoldoende rechtszekere criteria om uit te maken wanneer een verzoeker belang heeft bij een middel. Daarom zal de minister decretaal de contouren ervan verduidelijken.

2. Aanvullend debat

2.1. Tussenkomen van Carina Van Cauter

Carina Van Cauter meent dat de antwoorden van de minister hele grote verwachtingen wekken wat de uitvoering van het aangekondigde beleid betreft. De minister heeft heel wat problemen scherp geduid, die de komende jaren een doortastende aanpak vereisen. De aanpak zal ook weloverwogen en goed doordacht zijn om pertinente oplossingen te bereiken.

De realtime-informatie-uitwisseling van de verschillende actoren in de opvolging van opgelegde voorwaarden en straffen is er daar een van. Het is goed dat er al databanken bestaan waartoe zowel opdrachtgevers, controleurs als opvolgers toegang hebben, maar het lid wil de minister toch aanmoedigen om de hoogst mogelijke integratie van deze databanken na te streven. Als bijvoorbeeld een justitie-

assistent een meldingsverslag over een incident maakt, maar dat pas later in een andere databank wordt opgeladen, gaat cruciale tijd verloren.

Over de opvolging van de voorwaarden door de justitieassistenten heeft ze nog een bijkomende vraag, meer bepaald over de opvolging buiten de landsgrenzen. Ze vermeldt de casus van de van misbruik van minderjarigen verdachte Belgische pater die, volgens het antwoord van minister van Justitie Koen Geens in het Federaal Parlement, de toelating had om administratief werk te verrichten in de Centraal-Afrikaanse Republiek gedurende een tweetal maanden op voorwaarde dat hij geen contact had met minderjarigen. Hoe verloopt dergelijke opvolging buiten de landsgrenzen? Op papier, administratief, theoretisch?

Wat de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden in het arresthuis in Antwerpen betreft, waardeert ze dat daar ondertussen meer wordt aangeboden, maar ze wijst er tegelijk wel op dat de huidige overbevolking in de gevangenissen in de feiten wellicht voor een andere situatie in het arresthuis zorgt dan ze theoretisch zou zijn.

Het lid is vooral geïnteresseerd in het aanbod aan hulpverlening in Vlaamse gevangenissen in het algemeen. Bestaat daarvan een overzicht? Doel moet zijn om gedetineerden vanaf de eerste dag voor te bereiden op hun toekomstige reïntegratie. Onderwijs, werk en de behandeling van de onderliggende problematiek zijn daarin cruciaal. Dat de minister meer middelen uittrekt, is alvast een goede zaak.

Klopt het dat de minister een decreet zal opstellen om de deelname van de justitieassistenten aan de LIVC's te regelen? De wettelijke basis voor het gedeelde beroepsgeheim van de justitieassistenten bestaat immers al.

2.2. Slotreplik van minister Zuhal Demir

Minister *Zuhal Demir* bevestigt nogmaals haar intentie om de komende jaren minutieus om te gaan met het actieve reëltimemedebeheer van de databanken over de opvolging van voorwaarden. De extra middelen zullen grotendeels daarvoor gebruikt worden.

Ze laat nakijken hoe de opvolging van voorwaarden in het buitenland concreet verloopt en hoeveel gevallen er zijn en zal deze informatie aan het parlement bezorgen.

Eind oktober 2020 komt er per gevangenis een overzicht van het aanbod. Dat overzicht zal dan natuurlijk ook aan het parlement worden meegedeeld.

De minister bevestigt ten slotte dat een decreet nodig is om de justitieassistenten te laten deelnemen aan de LIVC's.

Jos LANTMEETERS,
voorzitter

Jo BROUNS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AFCOS	Anti-fraud coordination service (antifraudecoördinatiedienst)
BIBOB	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Nederland)
CAW	centrum algemeen welzijnswerk
DBRC	Dienst van de Bestuursrechtscolleges
DIOB	Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen
FOD	Federale Overheidsdienst
GAS	gemeentelijke administratieve sanctie
gps	global positioning system
hr	human resources
IMC	interministeriële conferentie
IT	informatietechnologie
LIVC	lokale integrale veiligheidscel
NERO	Normstelling en Responsabilisering naar aanleiding van Overlast
OCAD	Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VCET	Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
vte	voltijdsequivalent / voltijdequivalent
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten